

2023

Stratégia na boj s konfliktom záujmov

Tento projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Obsah

PodĎakovanie	2
Úvod	3
1 Právne vymedzenie konfliktu záujmov	5
2 Pohľad rozhodovacej praxe úradu a judikatúry na tému konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní	12
3 Dokumenty k problematike konfliktu záujmov	21
3.1. Prehľad existujúcich interných dokumentov o konflikte záujmov vo verejnom obstarávaní	21
3.2. Krokový manuál pre identifikáciu konfliktu záujmov pri verejnom obstarávaní.....	34
3.3. Ďalšie dokumenty zaoberajúce sa konfliktom záujmom vo verejnom obstarávaní.....	39
4 Analýza údajov z vyhodnocovania žiadostí o identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov	42
4.1. Analýza vzorcov správania	48
5 Analýza procesu identifikácie konfliktu záujmov	51
6 Zistenia	57
7 Návrhy riešení identifikovaných zistení	59
8 Merateľné ukazovatele výkonnosti	62
Užitočné odkazy	64

Pod'akovanie

Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej ako „úrad“), ako ústredný orgán štátnej správy, plní viacero funkcií, pričom jednou z jeho najdôležitejších je ochrana verejných peňazí. K tomu je potrebný nielen adekvátny zákon o verejnom obstarávaní, ktorý mu to umožní, ale predovšetkým odborný tím, ktorý vďaka svojej neustálej profesionalizácii bude schopný zabezpečovať vzdelávanie odbornej verejnosti v oblasti verejného obstarávania. Národný projekt **Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku**, ktorý je podporený z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa, je taktiež dôkazom toho, že úrad vyvíja neustálu iniciatívu zdokonaľovať svoju činnosť a pomáhať odbornej verejnosti lepšie sa orientovať v problematike verejného obstarávania.

V súvislosti s prípravou Stratégie na boj s konfliktom záujmov v rámci projektu, by sa týmto chcel úrad poďakovať Organizácií pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej ako „OECD“) za podnetnú spoluprácu pri tvorbe stratégie a ich cenné rady vyplývajúce z ich dlhoročných skúseností pri príprave obdobných dokumentov v iných členských štátoch Európskej únie.

Úvod

Konflikt záujmov a korupcia sú témy, ktoré sú veľmi nepriaznivým javom, ktorý narúša spravodlivosť, nestrannosť, transparentnosť a tiež právnu istotu. Odhaľovanie konfliktu záujmov je potrebné vnímať nielen ako dôkaz zneužitia verejných finančných prostriedkov, ale aj ako dôkaz efektívneho kontrolného systému. Rešpektujúc práva a povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov má úrad za cieľ zabezpečovať efektívnu a účinnú kontrolu verejných zdrojov a svojimi aktivitami prispievať k minimalizácii negatívnych dôsledkov ovplyvňovania procesu verejného obstarávania súvisiacich s neoprávneným použitím verejných prostriedkov.

Úradu pre verejné obstarávanie, ako ústrednému orgánu pre oblasť verejného obstarávania prináleží vykonávať rozsiahlu škálu činností, medzi ktoré patrí aj kontrola a dohľad nad aktivitou subjektov vstupujúcich do vzájomných vzťahov v prostredí nakladania s verejnými, resp. poskytnutými finančnými prostriedkami. Keďže je v rámci tejto činnosti vykonávaný dohľad aj nad zákazkami vo veľkom finančnom objeme, je nastavenie protikorupčných pravidiel potrebné urobiť veľmi precízne a dôsledne.

V rámci projektu Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku je osobitne stanovená aktivita č. 1, ktorá sa zameriava, okrem iného aj na tému konfliktu záujmov. Projektový tím sa v tejto otázke venuje odhaľovaniu potenciálneho konfliktu záujmov pomocou odborných nástrojov, vydávaniu koncepčných, analytických a metodických dokumentov o výklade zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o verejnom obstarávaní“) a odhaľovaniu konfliktu záujmov, čím prispieva nielen k zvyšovaniu vedomostí v tejto oblasti.

V rámci implementácie projektu bol tiež ustanovený tím interných metodikov odboru dohľadu, ktorí sa okrem iného povinne a pravidelne venujú odhaľovaniu potenciálneho konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní, v ktorom bol začatý výkon kontroly.

Stratégia na boj s konfliktom záujmov si dáva za cieľ zmapovať situáciu, ktorá vyplýva z aktivity interných metodikov odboru dohľadu, ako aj z názorov a skúseností ďalších zamestnancov odboru dohľadu, ktoré spoločne vyúsťujú do záverov dôležitých pre nastavenie ďalších postupov a krokov potrebných na úspešné odhaľovanie potenciálneho konfliktu záujmov vo verejných obstarávaníach na Slovensku a prispeniu tak k transparentnejšej a čestnejšej hospodárskej súťaži.

1 Právne vymedzenie konfliktu záujmov

Základný právny rámec o predchádzaní konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní, ako aj iné inštitúty, vychádzajú predovšetkým z európskej legislatívy.

Konflikt záujmov z hľadiska systematiky možno deliť na základe osoby, ktorej sa primárne dotýka, na tri skupiny, a to:

- konflikt záujmov na strane verejného obstarávateľa, obstarávateľa, osoby podľa § 8 zákona o verejnom obstarávaní (ďalej ako „obstarávateľský subjekt“)
- konflikt záujmov na strane záujemcu a uchádzača,
- konflikt záujmov na strane dohľadového zamestnanca.

Prvá skupina je z pohľadu zákonného vymedzenia najzreteľnejšia, keďže jej je venovaný značný priestor. Samotná definícia konfliktu záujmov bola transponovaná zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (ďalej ako „Smernica o verejnom obstarávaní“), konkrétne z článku 24 tejto smernice, ktorý priamo hovorí nasledovné: *„Členské štáty zabezpečia, aby verejní obstarávatelia prijali vhodné opatrenia na účinné predchádzanie konfliktom záujmov, ktoré vznikajú pri vykonávaní postupov obstarávania, ako aj ich identifikáciu a nápravu, aby sa zabránilo akémukoľvek narušeniu hospodárskej súťaže a aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými hospodárskymi subjektmi.*

Pojem konflikty záujmov zahŕňa prinajmenšom každú situáciu, keď zamestnanci verejného obstarávateľa alebo poskytovateľa obstarávacích služieb konajúceho v mene verejného obstarávateľa, ktorí sú zapojení do vykonávania postupu obstarávania alebo môžu ovplyvniť výsledok tohto postupu, majú priamo alebo nepriamo finančný, ekonomický alebo iný osobný záujem, ktorý možno vnímať ako ohrozenie ich nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s daným postupom obstarávania.“

Podľa zákona o verejnom obstarávaní pojem konflikt záujmov zahŕňa najmä situáciu, ak zainteresovaná osoba, ktorá môže ovplyvniť výsledok alebo priebeh

verejného obstarávania, má priamy alebo nepriamy finančný záujem, ekonomický záujem alebo iný osobný záujem, ktorý možno považovať za ohrozenie jej nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s verejným obstarávaním. Ustanovenie, ktoré priamo pojednáva o konflikte záujmov je § 23, ktorý mimo uvedeného taktiež ukladá obstarávateľským subjektom povinnosť zabezpečiť, aby v rámci verejného obstarávania nedošlo ku konfliktu záujmov. Pôvodne sa táto povinnosť vyvinula z povinnosti dodržiavať princíp rovnakého zaobchádzania v rámci verejného obstarávania, keďže, ak sa vo verejnom obstarávaní vyskytne konflikt záujmov, vzniká riziko, že hospodárske subjekty sa vo verejnom obstarávaní nebudú nachádzať v rovnakom postavení z dôvodu možného ovplyvnenia rozhodovacích procesov na strane verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Vznik konfliktu záujmov sám o sebe nie je nezákonný. Je však nelegálne zúčastňovať sa na postupe obstarávania s vedomím konfliktu záujmov bez toho, aby bol verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi oznámený, resp. bez toho, aby boli prijaté opatrenia na odstránenie jeho negatívnych následkov. Preto je potrebné pred prijatím akejkoľvek úlohy súvisiacej s postupom verejného obstarávania oznámiť akýkoľvek potenciálny konflikt záujmov tak, aby obstarávateľský subjekt mohol prijať vhodné preventívne opatrenia zaručujúce objektívne a transparentné vedenie procesu verejného obstarávania. Medzi základné spôsoby prevencie patria, v prvom rade vylúčenie takej osoby v rámci konania, v prípade ktorej vzniká podozrenie z konfliktu záujmov alebo ktorá sa sama vníma v konflikte záujmov, ale taktiež aj požiadať zainteresovanú osobu o vyjadrenie v súvislosti s možnou existenciou konfliktu záujmov, resp. iným spôsobom preveriť existenciu konfliktu záujmov..

Aby bola ale situácia označená ako konflikt záujmov musí byť naplnená základná skutková podstata, ktorá bola naznačená už vyššie znením zákonného vymedzenia. Musia tam byť nasledujúce prvky:

- zainteresovaná osoba,
- priamy alebo nepriamy finančný záujem, ekonomický záujem, iný osobný záujem,
- ohrozenie nestrannosti a nezávislosti,

- súvislosť s verejným obstarávaním.

Kľúčovou úlohou obstarávateľských subjektov je identifikovať zainteresované osoby, ktoré môžu ovplyvniť výsledok alebo priebeh verejného obstarávania vo väzbe na možné záujmy týchto osôb, ktoré by mohli predstavovať ohrozenie ich nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s verejným obstarávaním. Optimálnym spôsobom identifikácie zainteresovaných osôb je prijatie vnútorného predpisu alebo interného riadiaceho aktu, ktorý zmapuje procesy súvisiace s prípravou a realizáciou verejného obstarávania vo väzbe na možnosť vzniku konfliktu záujmov. Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje v § 23 ods. 3, že zainteresovanou osobou je najmä

- a) zamestnanec obstarávateľského subjektu, ktorý sa **podieľa na príprave alebo realizácii verejného obstarávania** alebo iná osoba, ktorá **poskytuje** obstarávateľskému subjektu **podpornú činnosť** vo verejnom obstarávaní a ktorá sa podieľa na príprave alebo realizácii verejného obstarávania alebo
- b) osoba s **rozhodovacími právomocami** obstarávateľského subjektu, ktorá **môže ovplyvniť výsledok** verejného obstarávania bez toho, aby sa nevyhnutne podieľala na jeho príprave alebo realizácii.

V každom verejnom obstarávaní je preto potrebné ustáliť konečnú množinu osôb, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na verejnom obstarávaní (napr. osoby pripravujúce opis predmetu zákazky, osoby, ktoré sa zaoberajú stanovením predpokladanej hodnoty zákazky, finančným rozpočtom, ktorý má byť použitý na predmet zákazky, podmienkami účasti, kritériami na vyhodnotenie ponúk, vrátane pravidiel ich uplatnenia, zmluvnými podmienkami, vysvetľovaním podkladov, prípravou elektronickej aukcie alebo nastavením softvéru, ktorý bude použitý na realizáciu verejného obstarávania, preberaním ponúk alebo žiadostí o účasť, doručovaním písomností, ale taktiež aj vo fáze pri správe zmluvy, hodnotení výkonu dodávateľa, prijímaní dodaného tovaru a služieb a pod.).

Osobitnú kategóriu zainteresovaných osôb predstavujú osoby, ktoré priamo rozhodujú o najpodstatnejších úkonoch súvisiacich s verejným obstarávaním, t. j. členovia komisie na vyhodnotenie ponúk, osoba poverená vyhodnotením splnenia

podmienok účasti/členovia komisie na vyhodnotenie podmienok účasti, členovia poroty a riadiaci zamestnanci obstarávateľského subjektu.

Už pri plánovaní verejného obstarávania je preto vhodné zmapovať všetky zainteresované osoby a je vhodné zabezpečiť ich poučenie vo väzbe na možný konflikt záujmov.

Je potrebné dať do pozornosti použité slovíčko „najmä“, ktorým zákonodarca dáva najavo, že tento výpočet je demonštratívny a obstarávateľský subjekt by teda v každom prípade mal striktne posúdiť, kto všetko spadá do okruhu subjektov majúcich prístup k danej zákazke, či už pri jej príprave alebo jej realizácii, keďže všetky tieto osoby môžu napĺňať definíciu zainteresovanej osoby.

Druhým prvkom vyplývajúcim z definície tohto pojmu je záujem, konkrétne priamy alebo nepriamy ekonomický, finančný alebo iný osobný záujem. Z hľadiska praxe je potrebné uviesť, že tento záujem nemusí byť reálny, resp. nemusí ísť o žiadne konanie zainteresovanej osoby vedúce k zabezpečeniu tohto záujmu. Postačuje, ak je tu možnosť jeho existencie. V zmysle komentovaného znenia zákona o verejnom obstarávaní postačuje na vylúčenie zainteresovanej osoby už len to, že jej záujem, ktorý možno považovať za ohrozenie jej nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s verejným obstarávaním, existuje, bez ohľadu na to, či sa táto osoba sama cíti alebo necíti byť zaujatá.

Vo vzťahu k možnosti ohrozenia nestrannosti a nezávislosti treba uvažovať v rovine, že tento prvok svojou podstatou nadväzuje na povinnosť dodržiavať princípy rovnakého zaobchádzania a transparentnosti, pričom práve takáto situácia by ich v plnej miere porušila. Rovnako však, ako v prípade predchádzajúceho prvku, ani v tomto prípade nezáleží na tom či zainteresovaná osoba koná, teda či uskutočňuje reálne kroky, ktoré ohrozujú nestrannosť, resp. zvyhodňujú konkrétny hospodársky subjekt. K naplneniu podstaty konfliktu záujmu postačuje už len existencia vzťahu medzi zainteresovanou osobou a hospodárskym subjektom, ktorý sa zúčastňuje verejného obstarávania. Z pohľadu opačnej strany je možné tiež povedať, že uchádzač vo verejnom obstarávaní má právo na takú hospodársku súťaž, ktorej sa na strane obstarávateľského subjektu zúčastňujú len také osoby, vo vzťahu ku ktorým nevzniká pochybnosť o ich nestrannosti a nezávislosti.

Ako posledné, no pravdepodobne najlogickejšie zostáva, že všetko vyššie spomenuté, resp. daný vzťah medzi zainteresovanou osobou a hospodárskym subjektom, nestrannosť a na to nadväzujúci záujem v podobe finančného obohatenia, ekonomického alebo iného osobného zisku musí mať vždy súvis a prepojenie na dané verejné obstarávanie.

Zákon o verejnom obstarávaní v ustanovení § 23 ods. 4 stanovuje povinnosť pre zainteresovanú osobu oznámiť obstarávateľskému subjektu konflikt záujmov s hospodárskym subjektom, resp. subjektom na strane dodávateľa v rámci verejného obstarávania, bezodkladne ako sa o takejto situácii dozvedel. V tomto prípade možno nájsť paralelu so všeobecným ustanovením Správneho poriadku, konkrétne s inštitútom vylúčenia zamestnancov alebo členov správneho orgánu v prípade, ak so zreteľom na jeho pomer k veci možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti alebo ak sa zúčastnil na konaní ako zamestnanec správneho orgánu na inom stupni. Novela zákona o verejnom obstarávaní s účinnosťou od 01. 01. 2019 priniesla tiež osobitné skutkové podstaty správneho deliktu a priestupku pri nedodržaní povinnosti stanovenej v spomínanom ustanovení. Úrad tak môže uložiť za správny delikt pokutu právnickej osobe alebo fyzickej osobe podnikateľovi, v zmysle § 182 ods. 3 písm. g) až do výšky 30 000 € a tiež pokutu za spáchanie priestupku fyzickej osobe do výšky 15 000 € v zmysle ustanovenia § 182a ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní.

Ako posledné v rámci konfliktu záujmov stanovuje zákon povinnosť pre obstarávateľský subjekt prijať primerané opatrenia a vykonať nápravu v prípade zistenia konfliktu záujmov. Zákonodarca v druhej vete § 23 ods. 5 len demonštratívne menuje, že takouto nápravou je vylúčenie zainteresovanej osoby z procesu alebo úprava jej povinností a zodpovednosti, aby sa tak zabránilo trvaniu konfliktu záujmov. V zmysle ustanovenia § 51 ods. 7 má člen komisie povinnosť bez zbytočného odkladu oznámiť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, že nastali skutočnosti, pre ktoré nemôže byť členom komisie vždy, keď takéto skutočnosti v priebehu verejného obstarávania nastanú.

Informáciu o zistení konfliktu záujmov a spôsobe vysporiadania sa s ním uvádza obstarávateľský subjekt aj v správe o zákazke, rámcovej dohode, koncesii súťaži návrhov a o každom zriadení dynamického nákupného systému. Avšak prijaté opatrenia závisia individuálne od každej takejto nepriaznivej situácie

a treba k nim pristupovať jednotlivo. Obstarávateľský subjekt však musí vždy mať na pamäti, že takéto opatrenie musí byť, v zmysle princípu proporcionality, primerané, takže musí byť vhodné na dosiahnutie sledovaného účelu, no zároveň nemôže prekračovať hranice.

Ako bolo v úvode tejto časti spomenuté, počiatok situácie, ktorá zakladá konflikt záujmov možno nájsť aj na strane záujemcu, resp. uchádzača. Preto treba uviesť, že v rámci procesu verejného obstarávania sa konflikt záujmov vyskytuje aj medzi dôvodmi na vylúčenie z verejného obstarávania. Konkrétne ho možno identifikovať v rámci ustanovení § 40 ods. 6 písm. d) a e), ktoré hovoria, že obstarávateľský subjekt vylúči kedykoľvek počas verejného obstarávania uchádzača alebo záujemcu, v prípade ak sa pokúsil neoprávnene ovplyvniť postup verejného obstarávania alebo sa pokúsil získať dôverné informácie, ktoré by mu poskytli neoprávnenú výhodu.

Nielen subjekty, ktoré sa aktívne zúčastňujú na verejnom obstarávaní môžu prísť do styku s konfliktom záujmov. Táto situácia môže nastať aj v prípade subjektu na strane dohľadového orgánu, v podobe zamestnanca, ktorý kontroluje v rámci svojej pracovnej činnosti isté verejné obstarávanie, resp. ktorý vedie konanie o kontrole a jeho vzťah ku ktorejkoľvek osobe na strane obstarávateľského subjektu alebo uchádzača či záujemcu o účasť môže ovplyvniť jej rozhodovanie a objektívnosť v rámci postupu v konaní. V takomto prípade je potrebné riadiť sa ustanoveniami Správneho poriadku, ktoré boli uvedené vyššie, konkrétne ustanovením § 9. Rovnako by takéto situácie mali pokrývať aj interné smernice alebo predpisy daného dohľadového orgánu, ktoré by mali popisovať postup zamestnanca v prípade, ak pri jeho činnosti dôjde ku konfliktu záujmov, aby tak bola zabezpečená transparentnosť a dôveryhodnosť v činnosť štátnych orgánov.

Témou konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní sa, nakoniec, zaoberajú aj zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej ako „trestný zákon“) v ustanovení § 266 a nasl., kde popisuje trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe a zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „ZTZPO“), ktorý v ustanovení § 3 definuje trestné činy právnických osôb, medzi ktoré je zaradený aj trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe, ako ho

definuje Trestný zákon. Nad rámec toho sa v ZTZPO uvádza tiež aj trest zákazu účasti vo verejnom obstarávaní, a to v ustanovení § 19, ktorý spočíva v tom, že súd uloží na jeden až desať rokov zákaz zúčastniť sa verejného obstarávania, ak právnickú osobu odsudzuje za trestný čin spáchaný v súvislosti s verejným obstarávaním.

Okrem problematiky zjavného alebo skutočného konfliktu záujmov je potrebné spomenúť aj fakt, že poznáme aj potenciálny konflikt záujmov. Ten môže vzniknúť aj v pozícií obstarávateľského subjektu, resp. zodpovedného zamestnanca obstarávateľského subjektu, ale aj v pozícií zamestnanca dohľadového orgánu.

Zjavný konflikt záujmov nastáva, keď vzniklo podozrenie, že nastal konflikt záujmov, ale v skutočnosti to tak nie je, alebo nemusí byť. Aj keď skutočný konflikt záujmov nemusí nastať, zdanie konfliktu záujmov môže byť rovnako škodlivé ako jeho skutočný výskyt. Je dôležité vyvarovať sa aj takýmto formám konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní vzhľadom na fakt, že v prípade zákaziek financovaných zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej ako „EŠIF“) a existencie hoc aj potenciálneho konfliktu záujmov, dochádza zo strany riadiaceho orgánu k 100% finančnej oprave a potrebe vrátenia všetkých poskytnutých finančných prostriedkov.

Kódex správania vytvorený pre zamestnancov úradu hovorí, že môžu nastať situácie, kedy štátny zamestnanec v súčasnosti nemá osobné záujmy, ktoré by boli spojené s vykonávaním jeho služobných povinností, ale existuje potenciál na vznik konfliktu v budúcnosti. Takáto situácia sa charakterizuje ako potenciálny alebo možný konflikt záujmov. Z hľadiska praktického príkladu, takáto situácia môže nastať, keď v rámci úradu pracujú rodinní príslušníci, ktorí neprichádzajú do pracovného styku, no v budúcnosti môže prísť k situácii, kedy jeden z nich bude v pozícii kontrolóra poverený kontrolou úseku, na ktorom pracuje druhý z rodiny. V takomto prípade, aj keby bol kontrolór profesionálny, nezávislý a nestranný pri výkone svojej práce, nemôže zabrániť pochybnostiam tretích strán, ktoré sa kontroly nezúčastnili. V danom prípade je odporúčané, aby bol vnútornou kontrolou úseku poverený iný zamestnanec.

2 Pohľad rozhodovacej praxe úradu a judikatúry na tému konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní

K základným požiadavkám zákonného procesu verejného obstarávania sa zaraďuje požiadavka na jeho realizáciu prostredníctvom čestnej hospodárskej súťaže. Jednou z rozhodujúcich okolností, ktoré spravodlivú súťaž ohrozujú, je existencia konfliktu záujmov. Samotná existencia konfliktu záujmov síce nie je nezákonná, ale prináša so sebou množstvo negatívnych dôsledkov, pričom je potrebné mať na pamäti, že povinnosťou obstarávateľských subjektov je prijať primerané a účinné opatrenia a vykonať nápravu.

Konflikt záujmov je v zákone o verejnom obstarávaní koncipovaný ako nežiadúci vzťah v rámci procesu verejného obstarávania medzi zainteresovanými osobami na strane obstarávateľských subjektov a osobami konajúcimi za alebo na strane hospodárskych subjektov.

Za účelom jednoduchšieho a prehľadnejšieho zorientovania sa v danej problematike a s cieľom zvyšovania profesionalizácie vo verejnom obstarávaní, je užitočné venovať sa konkrétnym príkladom rozhodovacej praxe úradu ako ústredného orgánu štátnej správy v oblasti verejného obstarávania a vybranej judikatúre.

Ako prvé je potrebné spomenúť rozhodnutie úradu **č. 1972-6000/2021-OD/5 zo dňa 14. 06. 2021** vo veci vyhláseného verejného obstarávania verejným obstarávateľom v zmysle § 7 ods. 1 písm. b), v ktorom úrad **identifikoval existenciu konfliktu záujmov**, nakoľko z kontrolovaným predloženou dokumentáciou vyplývalo, že medzi starostom obce a úspešným uchádzačom AAA existuje konflikt záujmov, ktorý mohol ohroziť alebo narušiť nestranný a nezávislý priebeh daného verejného obstarávania.

Úrad v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného z verejne dostupných zdrojov zistil, že v spoločnosti AAA, ktorá je v danom verejnom obstarávaní v pozícii úspešného uchádzača, figuruje **ako jeden zo spoločníkov pán XXX**. Pána XXX, ktorý bol súčasne starostom obce, úrad v súvislosti s predmetným verejným obstarávaním identifikoval ako **zainteresovanú osobu zmysle § 23 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní**, nakoľko pán

XXX ako starosta obce je osoba s rozhodovacími právomocami verejného obstarávateľa, ktorá môže ovplyvniť výsledok verejného obstarávania bez toho, aby sa nevyhnutne podieľala na jeho príprave alebo realizácii. Navyše však úrad zistil, že pán XXX ako starosta obce sa pritom podieľal na príprave predmetného verejného obstarávania, keďže je podpísaný na viacerých dokumentoch verejného obstarávania.

Úrad má za to, že z dokumentácie predloženej kontrolovaným vyplýva, že ním prijaté opatrenia, konkrétne, že sa pán YYY ako zamestnanec obecného úradu v funkcií prednostu úradu vylúčil z členstva v komisií na vyhodnotenie ponúk, keďže ako zamestnanec je podriadený starostovi obce, na zabránenie pretrvávaniu konfliktu záujmov sú nedostatočné a nie sú spôsobilé účinne odstrániť vzniknutý a pretrvávajúci konflikt záujmov a ani nevykonal nápravu za účelom odstránenia vzniknutého konfliktu záujmov, pričom uvedené konanie kontrolovaného **mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.**

Rada úradu (ďalej ako „rada“) v jednom zo svojich rozhodnutí **č. 4093-9000/2021 zo dňa 24. 01. 2022**, ktorým potvrdila rozhodnutie úradu č. 11637-6000/2019-OD/11 zo dňa 01. 03. 2021 skonštatovala, že sa **kontrolovaný riadne a preskúmateľne nevysporiadal s existenciou potenciálneho konfliktu záujmov zainteresovaných osôb na strane kontrolovaného**, v dôsledku čoho následne neprijal primerané opatrenia a nevykonal nápravu za účelom odstránenia konfliktu záujmov, pričom uvedené porušenia zákona o verejnom obstarávaní **mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.**

Z dokumentácie k predmetnému verejnemu obstarávaniu vyplýva, že kontrolovaný osobu ZZZ ako generálneho riaditeľa kontrolovaného neidentifikoval ako zainteresovanú osobu a potenciálnym konfliktom záujmov vo vzťahu k úspešnému uchádzačovi sa bližšie nezaoberal. Z dokumentácie vyplýva, že kontrolovaný síce zistil potenciálny konflikt záujmov, keď identifikoval zhodu priezvisk generálneho riaditeľa a konečného užívateľa výhod úspešného uchádzača, avšak kontrolovaný vyhodnotil túto situáciu tak, že ide iba o „menovca“ a bližšie sa ich vzťahom nezaoberal, nakoľko mal za to, že v prípade generálneho riaditeľa nejde o zainteresovanú osobu. Rada však dospela k záveru, že kontrolovaný túto skutočnosť nevyhodnotil správne, keďže osoba ZZZ ako

generálny riaditeľ kontrolovaného napĺňala definíciu zainteresovanej osoby v čase, kedy zistil zhodu priezvisk generálneho riaditeľa a konečného užívateľa výhod úspešného uchádzača. Ak by sa kontrolovaný v čase, kedy zistil zhodu priezvisk generálneho riaditeľa a konečného užívateľa výhod úspešného uchádzača podrobne zaoberal ich vzťahom, tak by zistil, že nejde o menovcov, ale o blízkych príbuzných - bratov. Rada ďalej skonštatovala, že účelom povinnosti stanovenej v § 23 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní v spojení s princípom transparentnosti podľa § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní je, **aby sa obstarávateľský subjekt s potenciálnym konfliktom záujmov vysporiadal práve v rámci priebehu predmetného verejného obstarávania, a nie až následne v rámci konania pred úradom.**

Úrad v jednom zo svojich rozhodnutí č. **14876-6000/2019-OD/7 zo dňa 09. 12. 2020** konštatoval, že verejný obstarávateľ v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní v pozícii kontrolovaného svojím konaním pri zadávaní zákazky na predmet poskytovania verejnoprospešných služieb pre mesto **porušilo**, okrem iného, **aj § 23 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní, keď sa náležite nevysporiadalo s dôvodným podozrením z existencie potenciálneho konfliktu záujmov**, pričom uvedené porušenie zákona o verejnom obstarávaní **mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.**

Z predloženej dokumentácie k predmetnému verejnému obstarávaniu totiž vyplynulo **dôvodné podozrenie z existencie potenciálneho konfliktu záujmov**, vzhľadom na dôvodné podozrenie z prepojenia medzi primátorom mesta, konateľmi spoločnosti AAA ako zainteresovanými osobami na strane kontrolovaného a osobou XXX, bratom primátora mesta, ktorý bol zároveň konateľom (v čase od 21. 09. 2007 do 17. 04. 2019) a súčasne t. č. aj spoločníkom a konečným užívateľom výhod spoločnosti BBB, ktorá je subdodávateľom úspešného uchádzača CCC. Nakoľko z predloženej dokumentácie (konkrétne zo zápisníc vyhotovených v predmetnom verejnom obstarávaní) nevyplývalo, že sa kontrolovaný skutočne zaoberal existenciou potenciálneho konfliktu záujmov a zároveň z jej obsahu nevyplývalo, že kontrolovaný prijal primerané opatrenia a vykonal nápravu za účelom odstránenia konfliktu záujmov mal úrad za to, že uvedené konanie kontrolovaného mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

V súvislosti s § 23 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní úrad skonštatoval, **že kontrolovaný mal preskúmať konflikt záujmov vo vzťahu ku každej zainteresovanej osobe** v danom verejnom obstarávaní, **a následne sa mal kontrolovaný v súlade s princípom transparentnosti riadne a preskúmateľne so zistenými skutočnosťami vysporiadať.**

V ďalšom z vybraných rozhodnutí úradu **č. 15173-6000/2020-OD/6 zo dňa 07. 04. 2021** bolo skonštatované porušenie § 23 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní s **možným vplyvom na výsledok verejného obstarávania**, keď sa kontrolovaný pri zadávaní predmetnej zákazky riadne a preskúmateľne nevysporiadal, resp. neprijal primerané opatrenia a nevykonal nápravu za účelom odstránenia konfliktu záujmov.

Z dokumentácie predloženej kontrolovaným a z jeho vyjadrení vyplýva, že osobu XXX - zamestnanca úspešného uchádzača vo verejnom obstarávaní možno považovať za osobu, ktorá poskytovala kontrolovanému podpornú činnosť vo verejnom obstarávaní a ktorá sa podieľala na príprave predmetného verejného obstarávania, a teda osobu XXX je možné označiť za zainteresovanú osobu v zmysle § 23 ods. 3 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní.

Vzhľadom na zistené skutočnosti má úrad za to, že Ing. XXX, ako zainteresovaná osoba podľa § 23 ods. 3 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní, mohla ovplyvniť výsledok alebo priebeh verejného obstarávania a taktiež mohla mať finančný, ekonomický alebo osobný záujem, ktorý možno považovať za ohrozenie nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s predmetným verejným obstarávaním, keďže Ing. XXX je zamestnancom úspešného uchádzača. Na základe uvedeného má úrad za to, že **existuje dôvodné podozrenie z existencie konfliktu záujmov**, ktorý mohol ohroziť jeho nestrannosť a nezávislosť v súvislosti s predmetným verejným obstarávaním, a teda daná situácia súvisiaca s úspešným uchádzačom napĺňa definíciu konfliktu záujmov v zmysle § 23 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.

V súvislosti s overovaním prítomnosti resp. neprítomnosti konfliktu záujmov je potrebné ho posúdiť medzi obstarávateľským subjektom uskutočňujúcim verejné obstarávanie na jednej strane a hospodárskymi subjektami na strane druhej, nie však len medzi hospodárskymi subjektami. Napríklad, ak ide o vzťah medzi

osobami len na strane uchádzačov, nejde v tomto prípade o konflikt záujmov podľa § 23 zákona o verejnom obstarávaní, inak povedané, na to, aby išlo o konflikt záujmov, je potrebné preukázať aj vzťah s osobou vystupujúcou na strane obstarávateľských subjektov.

V nadväznosti na uvedené je vhodné uviesť príklad, kedy **úrad nekonštatoval konflikt záujmov**, a to rozhodnutie úradu **č. 12684-6000/2019-OD zo dňa 21. 11. 2019** vo veci námietok navrhovateľa v pozícii uchádzača, smerujúcich podľa § 170 ods. 3 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní proti vyhodnoteniu ponúk vo verejnom obstarávaní na predmet podlimitnej zákazky „Osadenie nových stožiarov verejného osvetlenia (II)“, vyhlásenej verejným obstarávateľom Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. V rámci predmetného konania úrad skúmal pravdivosť tvrdení navrhovateľa, podľa ktorých spoločnosť YY ako úspešný uchádzač je v konflikte záujmov, pretože ide o zainteresovanú osobu (spoločnosť), ktorá sa podieľala na príprave verejného obstarávania, ako aj pravdivosť tvrdenia, že spoločnosť YY je správcom verejného osvetlenia. Navrhovateľ poukazuje v námietkach na to, že spoločnosť YY je v neoprávnenej výhode, nakoľko ona sama sebe bude určovať rozsah prác, t. j. má dôverné informácie o rozsahu prác. S touto výhodou, podľa názoru navrhovateľa, mohla táto spoločnosť počítať pri tvorbe cenovej ponuky, že vyberie jednoduchšie lacnejšie svetelné miesta s menším rozsahom prác alebo špecifickým rozsahom prác, ktorý si nevyžaduje všetky práce uvedené vo výkaze výmer.

Úrad konštatuje, že tvrdenia navrhovateľa, že spoločnosť YY je správcom verejného osvetlenia pre Hlavné mesto Bratislava, a teda podľa navrhovateľa si spoločnosť sama sebe určovala rozsah prác, a teda v tomto postavení spoločnosť YY získala neoprávnenú výhodu voči ostatným uchádzačom na predmet zákazky sa nezakladajú na pravde, keďže z dodatku č. 1 k Zmluve o poskytnutí úrovni služieb jednoznačne vyplýva, že spoločnosť YY ako právny nástupca pôvodného dodávateľa spoločnosti CC je v postavení prevádzkovateľa verejného osvetlenia pre objednávateľa, t. j. kontrolovaného. Postavenie správcu prináleží jedine Hlavnému mestu Bratislava, ktorému toto postavenie resp. právomoc ukladá osobitný predpis a tým je zákon č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave.

Na doplnenie k predmetnému úrad uvádza, že **konflikt záujmov je v zákone o verejnom obstarávaní zakotvený len demonštratívne, a preto nie je vylúčené, že v procese verejného obstarávania môže nastať aj iná situácia, ktorú zákon o verejnom obstarávaní výslovne nepredpokladá, pričom aj túto bude potrebné posúdiť a skúmať z hľadiska rizika konfliktu záujmov.**

Úrad z dokumentácie kontrolovaného zistil, že **predmetom verejného obstarávania nie je prevádzka sústavy verejného osvetlenia, ale predmetom verejného obstarávania sú stavebné činnosti súvisiace s výmenou alebo osadením nových stožiarov verejného osvetlenia.** Úrad v tejto súvislosti ďalej uvádza, že kontrolovaný nevyužil inštitút prípravných trhových konzultácií podľa § 25 zákona o verejnom obstarávaní, nakoľko ako sám vo svojom vyjadrení k námietkam uviedol, využitie tohto inštitútu, ako aj zapojenie akýchkoľvek tretích subjektov do prípravy zadávacích podkladov nebolo vzhľadom na predmet zákazky nutné. Vzhľadom na uvedené má úrad za preukázané zo strany kontrolovaného, že úspešný uchádzač spoločnosť YY sa nenachádzal v pozícii, v ktorej by mohol byť zvýhodnený oproti ostatným uchádzačom.

Úrad ďalej v rámci predmetného konania vo veci námietok konštatoval, že sa **kontrolovaný transparentným spôsobom zaoberal potenciálnym konfliktom záujmov, a to v rozsahu, v akom to ustanovuje zákon o verejnom obstarávaní.** Úrad má taktiež za to, že komisia na vyhodnotenie ponúk pri vyhodnotení ponuky úspešného uchádzača a kontrolovaný pri oznamovaní výsledku vyhodnotenia ponúk riadne zaznamenali všetky dôvody, na základe ktorých dospeli k záveru, **že u úspešného uchádzača nebola preukázaná existencia konfliktu záujmov.** Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa **považujú námietky navrhovateľa za neopodstatnené a jeho námietky sa zamietajú.**

V súvislosti s problematikou konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní je užitočné spomenúť napríklad **rozsudok Všeobecného súdu Súdneho dvora Európskej únie T-403/12 zo dňa 13. 10. 2015, Intrasoft International SA proti Európskej komisii.**

Tento rozsudok pojednáva o zamietnutí ponuky uchádzača z dôvodu potencionálneho konfliktu záujmov. Vylúčenie uchádzača musí vychádzať z existencie skutočného nebezpečenstva konfliktu záujmov odôvodneného špecifickými okolnosťami prípadu, pričom sa dotknutej osobe nechá možnosť preukázať, že konflikt záujmov nie je daný.

V bode 76 tohto rozsudku sa uvádza, že obstarávateľské subjekty nemajú obligatórnu povinnosť vylúčiť uchádzačov, ktorí sa nachádzajú v situácii konfliktu záujmov, avšak vylúčenie uchádzača, ktorý sa nachádza v situácii konfliktu záujmov **je nevyhnutné**, ak neexistuje vhodnejší prostriedok ako zabrániť akémukoľvek porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania s uchádzačmi a zásady transparentnosti.

Ďalej z rozsudku vyplýva, že **konflikt záujmov musí mať objektívnu povahu**, čo vyžaduje, že jednoduchá eventualita konfliktu záujmov nepostačuje, pretože uvedené nebezpečenstvo musí byť v danom prípade skutočne konštatované. Samotné podieľanie osoby na príprave podkladov k inému verejnému obstarávaniu, ktoré boli použité aj v tomto verejnom obstarávaní, by mohlo predstavovať konflikt záujmov jedine v prípade, ak by sa preukázalo, že uvedené dokumenty boli pripravené s ohľadom na dotknuté verejné obstarávanie a jednak, že osobe podieľajúcej sa na ich príprave priniesli skutočnú výhodu.

Na základe vyššie uvedených skutočností je dôvodné konštatovať, že v prípade konfliktu záujmov nepostačuje samotná identifikácia potencionálneho konfliktu záujmov, ale je nutné preukázať existenciu výhody pre uchádzača. Je potrebné si však pamätať, že aj keď sa spomenutá výhoda nepreukáže, situácia môže vyvolať podozrenie alebo dojem konfliktu záujmov. Takáto situácia by sa mala preto riešiť aj s cieľom chrániť povest' štátnych zamestnancov a inštitúcií zapojených do príslušného procesu verejného obstarávania.

Na základe vyššie uvedených záverov, ktoré vzišli z rozhodovacej praxe vybraných rozhodnutí so zameraním sa na tému konfliktu záujmov, je možné zhrnúť niekoľko najčastejších zistení v procese verejného obstarávania nesúladných so zákonom o verejnom obstarávaní, pričom bol úradom identifikovaný **možný vplyv na výsledok verejného obstarávania**:

- a) kontrolovaný sa riadne a preskúmateľne nevysporiadal s existenciou potenciálneho konfliktu záujmov,
- b) kontrolovaný sa preukázateľne nezaoberal existenciou potenciálneho konfliktu záujmov a zároveň z obsahu predloženej dokumentácie nevyplýva, že kontrolovaný prijal primerané opatrenia a vykonal nápravu za účelom odstránenia konfliktu záujmov,
- c) prijaté opatrenia kontrolovaným na zabránenie pretrvávaniu konfliktu záujmov sú nedostatočné a nie sú spôsobilé účinne odstrániť vzniknutý a pretrvávajúci konflikt záujmov a kontrolovaný ani nevykonal nápravu za účelom odstránenia vzniknutého konfliktu záujmov.

Za účelom zhrnutia poznatkov k problematike konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní je potrebné pripomenúť, že **inštitút konfliktu záujmov** je založený predovšetkým na povinnosti obstarávateľských subjektov zabezpečiť, aby vo verejnom obstarávaní nedošlo ku konfliktu záujmov vedúcemu k narušeniu alebo obmedzeniu hospodárskej súťaže alebo porušeniu princípu transparentnosti a princípu rovnakého zaobchádzania. V prípade, ak obstarávateľské subjekty zistia konflikt záujmov, sú povinné prijať primerané opatrenia a vykonať nápravu.

Podľa **§ 23 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní** medzi **primerané opatrenia patrí najmä:**

- a) vylúčenie zainteresovanej osoby z procesu prípravy alebo realizácie verejného obstarávania alebo
- b) úprava povinností a zodpovednosti zainteresovanej osoby s cieľom zabrániť pretrvávaniu konfliktu záujmov.

Uvedený výpočet zákonných alternatív je demonštratívny a nad rámec uvedeného možno medzi primerané opatrenia zaradiť napr. aj:

- a) vylúčenie zainteresovanej osoby z dotknutého rozhodovacieho procesu,
- b) obmedzenie prístupu dotknutej zainteresovanej osoby k určitým informáciám,
- c) preradenie zainteresovanej osoby na výkon úloh v nekonfliktnej funkcii,

- d) preverenie konfliktného záujmu zainteresovanej osoby namiesto skutočne „slepej dôvery“,
- e) odstúpenie zainteresovanej osoby zo svojej verejnej funkcie.

Medzi užitočné odporúčania na predchádzanie konfliktu záujmov pre obstarávateľské subjekty vo verejnom obstarávaní je napr. úprava a nastavenie pravidiel pre osoby zainteresované vo verejnom obstarávaní prostredníctvom interného riadiaceho aktu, napr. smernice, taktiež je možné napríklad požadovať vyhlásenie o neprítomnosti konfliktu záujmov atď. Vo vzťahu k poslednému uvedenému je potrebné podotknúť, že takéto vyhlásenie nevyučuje zásadu, že tieto osoby by mali urobiť krok vpred a zverejniť konflikt záujmov, pretože môže nastať kedykoľvek v procese obstarávania, nie nevyhnutne iba v momente, kedy osoba predloží formálne vyhlásenie.

Ak nie je možné obstarávateľskými subjektami identifikovaný konflikt záujmov odstrániť žiadnymi účinnými opatreniami, sú povinní vylúčiť z verejného obstarávania uchádzača alebo záujemcu, vo vzťahu ku ktorému bol konflikt záujmov identifikovaný. V prípade výkonu dohľadu úradom podľa zákona o verejnom obstarávaní musia si byť obstarávateľské subjekty vedomé, že **znášajú dôkazné bremeno na preukázanie**, že nejde o konflikt záujmov.

3 Dokumenty k problematike konfliktu záujmov

3.1. Prehľad existujúcich interných dokumentov o konflikte záujmov vo verejnom obstarávaní

Certifikát ISO 37001

Úrad bol certifikovaný systémom manažérstva proti korupcii (ISO 37001) dňa 13. 08. 2020, čím preukázal záujem bojovať proti korupcii, predchádzať, minimalizovať a zamedziť vzniku korupčných rizík a byť pripravený riešiť prípadné incidenty. Úrad sa predtým podrobil nezávislému certifikačnému auditu certifikačným orgánom - spoločnosťou TÜV SÜD. Je potrebné uviesť, že hlavným úmyslom úradu je posúvať sa vpred, zlepšovať sa a očisťovať prostredie verejného obstarávania od nepriaznivých vplyvov, preto aj certifikovanie úradu normou ISO 37001 je potrebné vnímať ako prostriedok pre zmenu s cieľom pochopiť základné myšlienky tohto systému, aplikovať ich do praxe a nakoniec ich prijať za vlastné.

Etický kódex zamestnanca úradu

Etický kódex zamestnanca vydáva predseda úradu v súlade so zákonom č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, služobným poriadkom úradu a ostatnými vnútornými predpismi úradu.

Kódex určuje na základe povinností štátneho zamestnanca podľa zákona o štátnej službe povinnosti zamestnanca pri výkone práce vo verejnom záujme, všeobecne uznávaných a všeobecne uplatňovaných morálnych pravidiel a hodnôt spoločenského styku, zásady správania štátneho zamestnanca a zamestnanca (ďalej len "zamestnanec") pri výkone práce vo verejnom záujme úradu.

Obsahom kódexu sú základné pravidlá správania zamestnanca, ktoré je povinný dodržiavať z pohľadu etiky spoločenského kontaktu s občanmi, s právnickými a fyzickými osobami, s nadriadenými a inými zamestnancami.

Konflikt záujmov

Z Etického kódexu zamestnanca úradu vyplývajú zamestnancovi vo vzťahu ku konfliktu záujmov aj isté povinnosti. Ide predovšetkým o povinnosť zdržiavať sa

správania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu verejného záujmu s osobnými záujmami zamestnanca, jemu blízkych a iných osôb. Na akýkoľvek skutočný alebo možný konflikt záujmov je povinný ihneď upozorniť svojho nadriadeného zamestnanca.

Zamestnanec taktiež nesmie zneužívať informácie nadobudnuté v súvislosti s vykonávaním štátnej služby alebo práce vo verejnom záujme pre svoje blaho alebo blaho iných osôb.

Okrem iného môže nastať aj situácia, že zamestnanec má pocit, že v rámci svojej práce bude konať spôsobom, ktorý nie je v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo vnútornými predpismi úradu alebo postupom, ktorý môže vzbudzovať dojem nesprávnosti a neetickosti, prípadne jeho dôsledkom môže byť nesprávne hospodárenie, v takom prípade musí písomne a bez zbytočného odkladu dať na vedomie túto skutočnosť vedúcemu služobného úradu.

Dary a iné výhody

Zamestnanec nemôže zobrať ani nárokovať si žiadne dary, ani iné výhody od fyzických alebo právnických osôb v súvislosti s vykonávaním štátnej služby alebo výkonom práce vo verejnom záujme, okrem darov alebo iných výhod poskytovaných služobným úradom a darov poskytovaných pri oficiálnych rokovaníach alebo stretnutiach.

Zamestnanec nesmie pripustiť, aby sa v súvislosti s vykonávaním štátnej služby alebo výkonom práce vo verejnom záujme dostal do pozície, v ktorej by bol zaviazaný odplatiť preukázanú službu, ponúknutú výhodu, čím by sa narušila neutralita, nezávislosť a objektivita jeho konania a rozhodovania.

Kódex správania

Kódex reprezentuje pragmatický manuál, ktorý má pomôcť zamestnancom v prevencii vzniku korupčných rizík, konfliktu záujmov alebo pri situáciách súvisiacich s neetickým správaním a pracovnou integritou. V prípade existencie takejto situácie im radí, ako v takej situácii postupovať. Dokument bližšie objasňuje okolnosti, približuje modelové situácie a najčastejšie otázky a odpovede v témach vzťahujúcich sa na oznamovanie protispoločenskej činnosti, prijímanie a evidenciu darov, konflikt záujmov a lobbying.

Predmetný dokument predstavuje doplnenie ďalších relevantných dokumentov a predpisov platných a účinných na úrade, konkrétne:

- etický kódex štátneho zamestnanca,
- výklad etického kódexu štátneho zamestnanca,
- etický kódex zamestnanca,
- pracovný poriadok,
- služobný poriadok,
- smernica č. 4/2020 o opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti,
- smernica č. 5/2020 o riadení korupčných rizík a zabezpečovaní riadenia rizík k procesnému/ finančnému riadeniu,
- smernica č. 9/2020 o prijímaní a evidencii darov,
- rezortný protikorupčný program,
- protikorupčná politika,
- protikorupčné ciele a plánovanie ich dosiahnutia,
- protikorupčná príručka,
- interné audity (ISO 37001),
- preskúmanie manažmentom (ISO 37001),
- nápravná činnosť (ISO 37001).

Oznamovanie protispoločenskej činnosti

Zamestnanec má povinnosť oznámiť každé opodstatnené podozrenie o potenciálnej protispoločenskej činnosti. Uvedeným konaním chráni nielen seba, ale aj reputáciu úradu. Úrad má za to, aby sa oznamovanie potenciálnej protispoločenskej činnosti stalo minimálne tak prirodzeným, ako je oznamovanie udalostí súvisiacich s ochranou zdravia pri práci.

Úrad v súvislosti s prevenciou vzniku korupčných rizík, konfliktu záujmov alebo pri situáciách s neetickým správaním a pracovnou integritou prijal viacero opatrení, ktoré eliminujú bariéry pri oznamovaní potenciálnej protispoločenskej činnosti. Jedným z nich je aj vytvorenie smernice č. 4/2020 o opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti. Je podstatné doplniť, že zamestnanec môže oznámenie podať viacerými spôsobmi, pričom jeho identita je chránená.

Prijímanie a evidencia darov

Ďalšie prijaté opatrenie poskytuje prehľad pravidiel prijímania a evidencie darov na úrade, ktoré sú upravené v smernici č. 9/2020 o prijímaní a evidencii darov. Zamestnanec môže prijať dar iba v prípadoch, kedy je poskytnutý služobným úradom, počas oficiálnych rokovaní a stretnutí v nadväznosti na prácu zamestnanca, pri výkone štátnej alebo verejnej služby (napr. pracovný obed/večera, stretnutia súvisiace s prácou zamestnanca). Výkon služobnej alebo pracovnej funkcie alebo služobných úloh zamestnanca, nemôže byť za žiadnych okolností ovplyvnený darom.

Po prevzatí daru zamestnanec:

- určí odhadovanú finančnú hodnotu daru jednoduchým prieskumom trhu na internete,
- ak nie je možné určiť hodnotu daru, odovzdá ho a zaeviduje v kancelárii predsedu úradu.

Potenciálnu hrozbu pri prijímaní darov môže predstavovať aj tzv. prikrmovanie. Ide o postupný proces získavania vplyvu na osobu, ktorá je vo výkone verejnej funkcie.

Konflikt záujmov

Zamestnanec pri výkone štátnej služby koná výlučne vo verejnom záujme a zdrží sa konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu verejného záujmu s jeho osobnými záujmami. Konfliktom záujmov sa rozumie situácia, v ktorej osobné záujmy zamestnanca môžu ovplyvniť plnenie jeho služobných úloh, alebo situácia, v ktorej môže štátny zamestnanec využívať postavenie zamestnanca v prospech osobného záujmu. Osobným záujmom sa rozumie akákoľvek výhoda pre zamestnanca alebo pre osoby spriaznené so zamestnancom. Zamestnanci úradu majú povinnosť predchádzať konfliktu záujmov napr. pri kontrole a posudzovaní, pri prijímaní nových zamestnancov, pri odmeňovaní, atď. V prípade, že by mohol nastať alebo ak nastal konflikt záujmov, tak musí zamestnanec ihneď informovať nadriadeného zamestnanca, ktorý rozhodne o ďalšom postupe. Konflikt záujmov môže byť:

- **zdanlivý** – ide o situáciu, kedy racionálne uvažujúca osoba považuje situáciu za konflikt záujmov bez ohľadu na to, či konflikt záujmov reálne existuje, pretože je dôvodné si myslieť, že osobné záujmy štátneho zamestnanca môžu neprimerane ovplyvniť vykonávanie štátnej služby.
- **možný** – môžu nastať situácie, kedy zamestnanec v súčasnosti nemá osobné záujmy, ktoré by boli spojené s vykonávaním jeho služobných povinností, ale existuje potenciál na vznik konfliktu záujmov v budúcnosti, ak sa zmenia okolnosti.
- **skutočný** – došlo alebo dochádza ku konfliktu záujmov. Skutočný konflikt záujmov nemusí automaticky znamenať, že dochádza k úmyselnej protispoločenskej činnosti alebo korupcii.

Lobbing

Lobbing je možné vnímať ako určitú formu snahy ovplyvňovať výsledok politických a iných procesov a rozhodnutí v prospech súkromného záujmu určitej skupiny osôb. Záujem takejto skupiny ovplyvňovať konanie a rozhodovanie úradu nie je možné vylúčiť, najmä keď hovoríme o výkone dohľadu nad verejným obstarávaním, tzn. posudzovaní námietok alebo kontrole súladu verejného obstarávania so zákonom o verejnom obstarávaní.

Protikorupčná politika

Úrad vydal stručný dokument, ktorým predstavuje sumár základných pravidiel napĺňajúcich protikorupčnú politiku (ďalej len „dokument“) a vzťahuje sa na všetkých jeho zamestnancov, ako aj tých, ktorí konajú v jeho mene. Pravidlá je možné zhrnúť v niekoľkých nasledujúcich bodoch:

- zákaz akejkoľvek formy korupcie,
- zamestnanec úradu musí uplatňovať pravidlá zakotvené v Ústave Slovenskej republiky, zákonoch a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisoch a vnútorných predpisoch podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia,
- k téme boja proti korupcii úrad vypracoval niekoľko dokumentov:
 - o rezortný protikorupčný program,
 - o služobný poriadok,
 - o pracovný poriadok,
 - o etický kódex zamestnanca,

- smernica o riadení korupčných rizík a zabezpečovaní riadenia rizík k procesnému/finančnému riadeniu,
- smernica o opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti,
- úrad má vytvorený systém pre podávanie oznámení o neetickom konaní, protispoločenskej činnosti a korupcii, pričom toto oznámenie je možné podať aj anonymne, čím sa chráni identita oznamovateľa,
- dohľad nad dodržiavaním protikorupčných predpisov vykonáva protikorupčných koordinátor a/alebo protikorupčný špecialista.

Protikorupčná príručka Úradu pre verejné obstarávanie podľa normy STN ISO 37001: 2019

Protikorupčná príručka úradu (ďalej len „príručka“) predstavuje základný dokument systému manažérstva proti korupcii, ktorý vysvetľuje systém v nadväznosti na požiadavky STN ISO 37001: 2019 (ďalej len „ISO 37001“) a zároveň objasňuje jeho aplikáciu v podmienkach úradu. Príručka približuje nadefinované procesy úradu a prezentuje pripravenosť úradu snažiť sa a prijímať kroky súladné s myšlienkami ISO 37001 a zlepšovať procesy súvisiace so systémom manažérstva proti korupcii.

Dohľad nad dodržaním protikorupčných predpisov spadá do kompetencie protikorupčného špecialistu, ktorý spoločne s protikorupčným koordinátorom sleduje a zároveň koordinuje aktivity napĺňajúce definičné znaky protikorupčnej prevencie, vrátane procesu riadenia korupčných rizík. Úrad rozvíja protikorupčnú prípravu, poskytuje zamestnancom vhodné a primerané povedomie o tejto téme formou školení a v rámci dôkladného posúdenia dôveryhodnosti preskúmava potenciálny konflikt záujmov – prehlásenie o konflikte záujmov.

Protikorupčné ciele a plánovanie ich dosiahnutia (systém manažérstva proti korupcii)

V dokumente boli zadané 4 ciele dosahovania systému manažérstva proti korupcii. Práve nasledovné ciele sa úrad snaží zapracovať a premietnuť ich do bežného nastavenia a činnosti úradu. Ide predovšetkým o:

- riadení korupčných rizík a ich eliminácii alebo znižovaní významnosti korupčných rizík spojených s výkonom činností úradu,
- otvorenej komunikácii a zvyšovaní protikorupčného povedomia na úrade,
- vytváraní prostredia dôvery pre oznamovateľov protispoločenskej činnosti,
- zvyšovaní povedomia o konflikte záujmov a tým predchádzať a zabraňovať konfliktu záujmov.

Jednotlivé ciele je možné dosiahnuť zodpovedaním nasledujúcich otázok:

- čo sa má vykonať,
- aké zdroje sú nevyhnutné,
- kto je zodpovedný,
- kedy sa cieľ dosiahne,
- ako sa vyhodnocujú výsledky,
- merateľný ukazovateľ/cieľ,
- komu sa predkladá správa o výsledkoch,
- kto kontroluje/vyhodnocuje splnenie cieľa.

Rezortný protikorupčný program úradu

Dokument bol vypracovaný v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky zo dňa 12. 12. 2018, ktorým vláda Slovenskej republiky schválila Protikorupčnú politiku Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023, vypracovanú v súlade s programovými vyhláseniami vlády Slovenskej republiky z rokov 2016 a 2018 a Agendou 2030.

Jeho účelom je zlepšiť vnútorné procesy a nastavenie transparentných pravidiel v úrade, ktoré sú zamerané na protikorupčnú prevenciu a boj proti korupcii. Samotný program obsahuje súbor protikorupčných opatrení, ktorých cieľom je eliminácia rizika vzniku korupčnej príležitosti a zamedzenie vytvorenia korupčného prostredia.

V prostredí úradu ide najmä o stanovenie rizikových lokalít, funkcií a konkrétnych činností, pri ktorých je vysoké riziko výskytu vzniku potenciálnej korupcie. Parciálne ciele rezortného protikorupčného programu sú:

- transparentnosť,
- riadenie korupčných rizík a monitoring kontrol,

- vytváranie a podpora protikorupčného prostredia.

Smernica č. 1/2020 o postupoch v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného

Úrad podľa § 167 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní vykonáva dohľad nad dodržiavaním povinností verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 8 (ďalej len „kontrolovaný“) ustanovených zákonom o verejnom obstarávaní. Úrad pri výkone dohľadu napríklad vydáva rozhodnutia a taktiež oznámenia o súlade alebo nesúlade predložených dokumentov so zákonom o verejnom obstarávaní.

Túto smernicu vydal predseda úradu ako vnútorný predpis vymedzujúci podrobnosti o postupoch predchádzajúcich začatiu konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, o rozhodovaní a postupoch v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného (ďalej aj ako „kontrola“) a o postupoch pri výkone ex ante posúdenia, ktoré sú v kompetencii organizačného útvaru úradu Odboru dohľadu.

Výkon kontroly je komplexný a veľmi náročný proces, počas ktorého je nutné preskúmať všetku predloženú dokumentáciu v celom jej rozsahu, aby poverený zamestnanec Odboru dohľadu vedel bez pochybností vydať konečné rozhodnutie, v ktorom konštatuje, či konanie kontrolovaného v realizácii predmetného verejného obstarávania bolo bez porušenia zákona o verejnom obstarávaní, resp. kontrolovaný svojím konaním porušil zákon o verejnom obstarávaní a uvedené porušenie nemalo, mohlo mať alebo malo vplyv na výsledok verejného obstarávania. Zamestnanec si musí taktiež všímať, či v procese verejného obstarávania nie je možné identifikovať podozrenia zo spáchania trestného činu, kolúzne správanie uchádzačov, či nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a v takomto prípade postúpiť konanie oprávneným subjektom.

V rámci výkonu kontroly je dôležité prihliadať na ex ante kondicionality, ktoré patria medzi kľúčové prvky reformy politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020. Boli zavedené pre EŠIF s cieľom zabezpečiť, aby boli vytvorené nevyhnutné podmienky na efektívne a účinné využívanie prostriedkov z EŠIF. Tento kľúčový prvok v rámci kompetencií úradu vyústil do zavedenia používania tzv. kontrolného zoznamu každým zamestnancom odboru dohľadu, pri výkone konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného.

Každý zamestnanec odboru dohľadu vykonávajúci konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného, bez ohľadu na spôsob financovania predmetnej zákazky z EŠIF, je povinný vyplniť kontrolný zoznam, vo vzťahu ku každému začatému konaniu a predložiť ho vedúcemu oddelenia na schválenie. Každý zamestnanec vykonávajúci konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného je povinný do kontrolného zoznamu vypísať všetky podstatné skutočnosti týkajúce sa preskúmanej zákazky a zaznamenať ich priebeh tak, aby zo samotného kontrolného zoznamu bolo zrejmé, aké skutočnosti boli predmetom preskúmania úradom, a ktoré sa v priebehu zadávania posudzovanej zákazky v použitom postupe vyskytli a mohli vzbudzovať pochybnosti o súladnosti postupu zadávania zákazky so zákonom o verejnom obstarávaní, a to najmä vo vzťahu k úkonom, na ktoré kontrolný zoznam prostredníctvom naformulovaných otázok výslovne neodkazuje s odkazom na konkrétny odkaz/dôkaz, z ktorého predmetná skutočnosť vyplýva (napr. realizácia trhových konzultácií, spôsob vykonaného prieskumu trhu a pod.).

Zamestnanec je povinný do kontrolného zoznamu vypísať vždy všetky kontrolné zistenia, t. j. zistenia s vplyvom/možným vplyvom na výsledok, ako aj zistenia, ktoré nemali vplyv na výsledok verejného obstarávania spolu s odôvodnením posúdenia predmetného vplyvu.

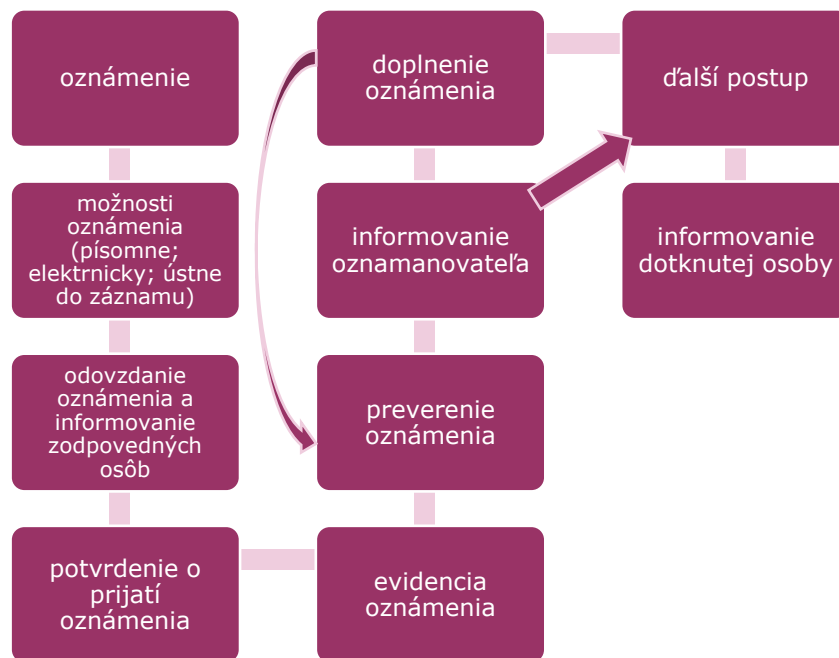
Dodatok č. 2, ktorý upravuje smernicu o postupoch v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, obsahuje povinnosť zamestnanca Odboru dohľadu, na základe pokynov uvedených v Krokovom manuáli pre identifikáciu konfliktu záujmov pri verejnom obstarávaní, poslať na určenú emailovú adresu žiadosť o identifikáciu konfliktu záujmov. Zavedenie uvedenej úlohy do smernice vychádza z implementácie národného projektu s názvom Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku, ktorý je financovaný z Operačného programu Efektívna verejná správa.

Smernica č. 4/2020 o opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti

Táto smernica upravuje postup úradu pri podávaní, preverovaní, vybavovaní a evidovaní oznámení o protispoločenskej činnosti vrátane korupcie a podozrení z korupcie a určuje podmienky a postup pri poskytovaní ochrany osobám pred

neoprávneným postihom v pracovnoprávnom alebo štátnozamestnaneckom vzťahu v súvislosti s oznamovaním protispoločenskej činnosti. Smernica je vypracovaná v súlade s § 10 ods. 8 zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Príloha č. 1 k smernici Postup podávania a preverovania oznámení

Smernica č. 2/2021 o princípoch bezpečnosti pri spracúvaní osobných údajov

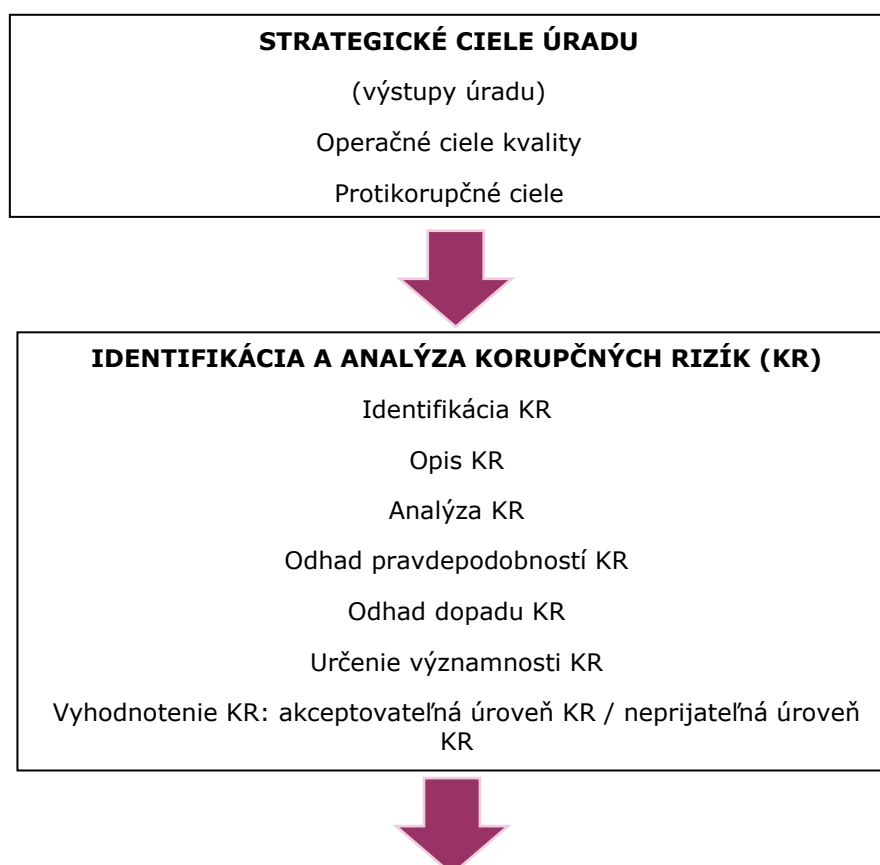
Smernica približuje princípy bezpečnosti pri spracúvaní osobných údajov na úrade a je záväzná pre všetkých zamestnancov, ktorí majú prístup k osobným údajom. Jej cieľom je zabezpečenie ochrany osobných údajov dotknutých osôb. Smernica definuje zodpovednú osobu v rámci procesu riadenia a koordinácie ochrany osobných údajov v rámci úradu. Táto osoba môže písomne alebo e-mailom navrhnúť delegovať na určeného zamestnanca úradu výkon jednej alebo viacerých právomocí. Zodpovedná osoba je povinná navrhnúť delegovanie jednej alebo viacerých právomocí vždy, ak by výkon jej právomocí bol v konflikte záujmov s výkonom jej iných pracovných povinností. O delegovaní právomocí rozhoduje predseda úradu.

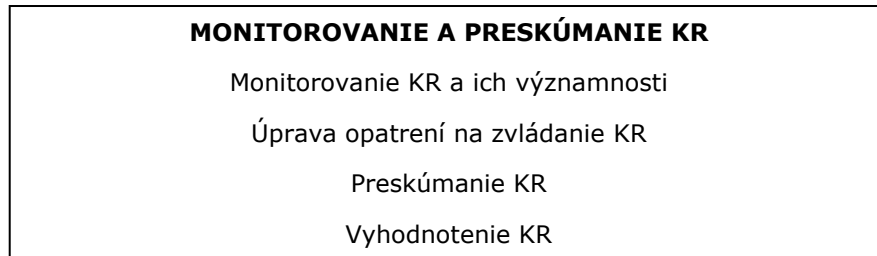
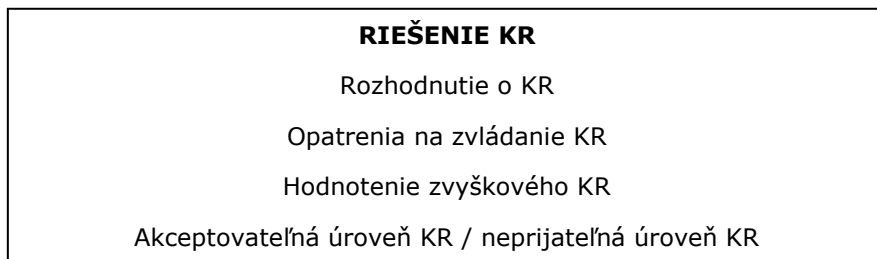
Smernica č. 5/2020 o riadení korupčných rizík a zabezpečení riadenia rizík k procesnému/finančnému riadeniu

Úrad na základe uznesenia vlády č. 585 z 12. 12. 2018, ktorým bola schválená Protikorupčná politika Slovenskej republiky na roky 2019 až 2023 a taktiež aj v zmysle systému manažérstva proti korupcii STN ISO 37001 vydal túto smernicu, ktorá stanovuje postup riadenia rizík a identifikácie rizikových oblastí z hľadiska korupcie v podmienkach úradu a vzťahuje sa na všetky organizačné útvary. Táto smernica zároveň upravuje riadenie rizík v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj v zmysle referenčných noriem systému manažérstva kvality STN EN ISO 9001.

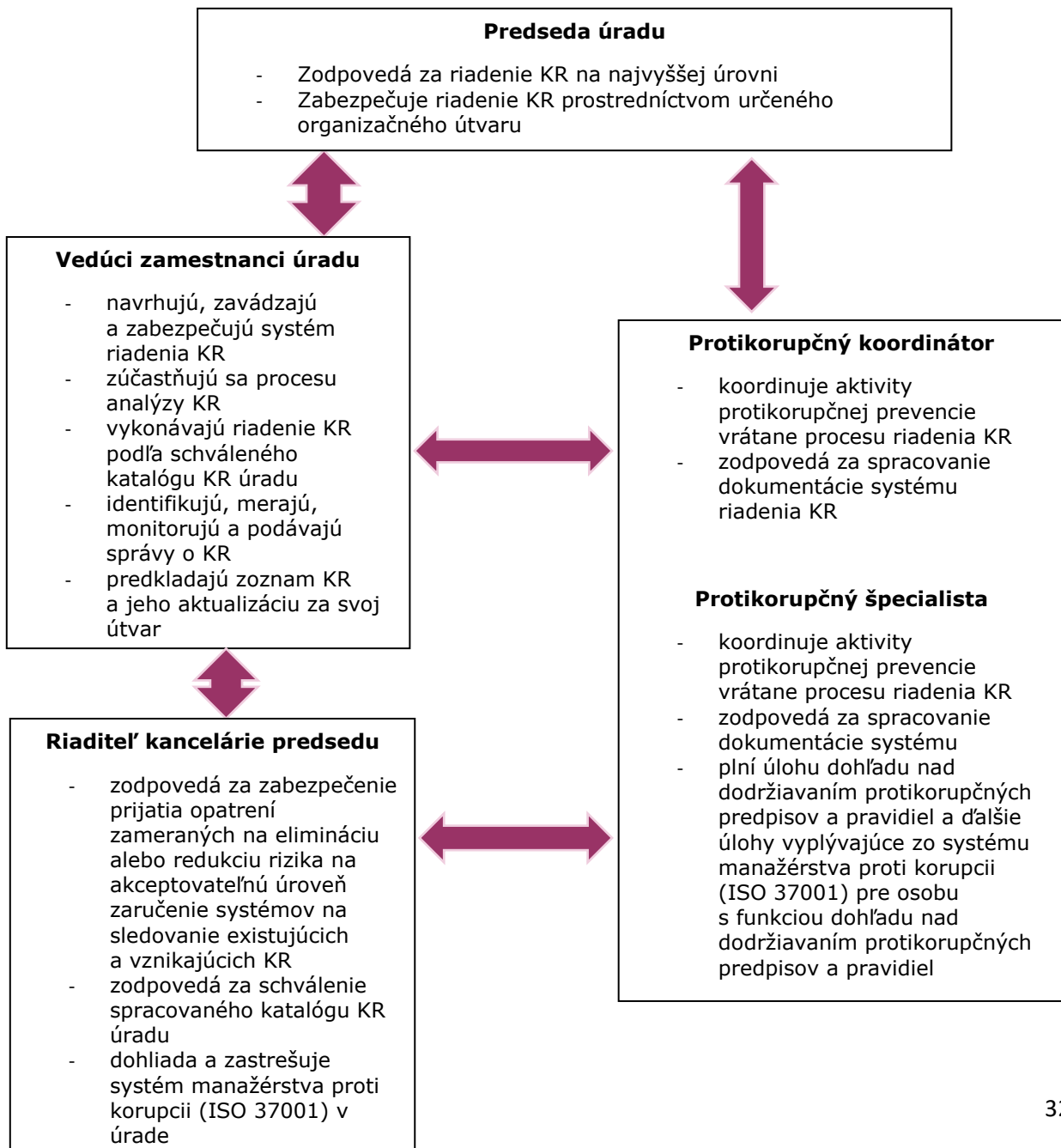
Úrad je povinný vytvoriť, zachovávať a rozvíjať systém riadenia rizík a finančného riadenia, v rámci ktorého zabezpečuje riadenie korupčných rizík a finančnú kontrolu tak, aby sa pri plnení ich zámerov a cieľov predchádzalo porušovaniu zákona o finančnej kontrole a audite, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie, osobitných právnych predpisov alebo medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, a na základe ktorých sa Slovenskej republike poskytujú finančné prostriedky zo zahraničia.

Príloha k smernici č. 5/2020 - Schéma procesu riadenia korupčných rizík

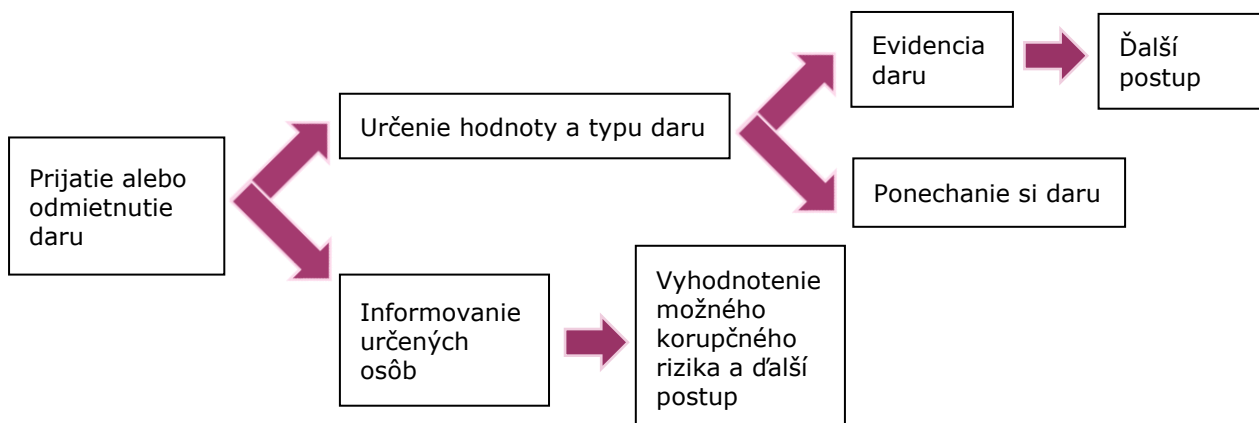
Príloha k smernici č. 5/2020 - Schéma procesu riadenia korupčných rizík

Smernica č. 9/2020 o prijímaní a evidencii darov

Úrad v zmysle systému manažérstva proti korupcii STN ISO 37001: 2019 vydal túto smernicu, ktorá stanovuje postup pri prijímaní a evidencii darov, výhod alebo pohostinnosti v podmienkach úradu a vzťahuje sa na všetky organizačné útvary a zamestnancov úradu.

Príloha k smernici č. 9/2020 - Postup pri prijímaní a evidencii darov

Smernica č. 2/2022 o verejnom obstarávaní

Táto smernica upravuje pravidlá a postupy zadávania zákaziek na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb, práva a povinnosti, súčinnosť a zodpovednosť organizačných útvarov a zamestnancov úradu pri verejnom obstarávaní. V rámci vymedzenia základných pojmov, overovateľ je zamestnanec úradu v pozícii nezávislej osoby vo vzťahu k verejnému obstarávaniu menovaný predsedom úradu a poverený posudzovaním konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania.

V zmysle zabezpečenia procesu verejného obstarávania, členovia komisií sú povinní písomne sa vyjadriť, či sa nachádzajú v konflikte záujmov v súvislosti s predmetným postupom verejného obstarávania a podpísať čestné vyhlásenie o neprítomnosti konfliktu záujmov. Posudzovanie konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania sa riadi podľa stanovenej metodiky (Metodický pokyn CKO, č. 13 k posudzovaniu konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania; vnútorné pracovné postupy úradu).

V rámci povinnosti zamestnanca zodpovedného za verejné obstarávanie, zamestnanec je povinný vypracovať žiadosť o identifikáciu konfliktu záujmov a poslať ju e-mailom vymenovaným overovateľom. Následne skontrolovať odpovede overovateľov a ich výsledné stanoviská obsahujúce vyhodnotenie overenia. V prípade informácií nasvedčujúcich existenciu konfliktu záujmov overovateľ určí, či ide o skutočný, zdanlivý alebo potenciálny konflikt záujmov. Ďalším krokom je zaznamenanie záverečného stanoviska overovateľov o konflikte záujmov členov komisie do zápisnice a zaznamenanie výsledku overenia neprítomnosti konfliktu záujmov členov komisie do dokumentácie verejného obstarávania.

Overovateľ je povinný využívať pri preskúmaní možného konfliktu záujmov externé informačné zdroje, vrátane verejne prístupných elektronických databáz fyzických osôb a právnických osôb a akékoľvek iné verejne dostupné informácie ako aj pripraviť zoznam rizikových identifikátorov, ktoré sú súčasťou spracovania dokumentácie k vykonanému overeniu. Overovateľ elektronicky, napr. e-mailom odovzdá výstupy overenia žiadateľovi, vrátane záverov, či došlo alebo nedošlo k odhaleniu informácií nasvedčujúcich existenciu konfliktu záujmov.

3.2. Krovový manuál pre identifikáciu konfliktu záujmov pri verejnom obstarávaní

Krovový manuál pre identifikáciu konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní (ďalej ako „Krovový manuál“) vznikol s podporou národného projektu **Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku** financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa a predstavuje neverejný dokument pre internú potrebu zamestnancov odboru dohľadu a je súčasťou inovovaného procesu efektívnejšej identifikácie konfliktu záujmov, ktorý má priamy vplyv na transparentnosť vo verejnom obstarávaní. Slúži ako nástroj určujúci postupnosť krokov vykonaných:

- **zamestnancami odboru dohľadu („žiadateľmi“)** v rámci výkonu revízných postupov podľa zákona o verejnom obstarávaní, tzn. konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, výkonu kontroly alebo rozhodovania o námietkach pri odhaľovaní porušení princípov verejného obstarávania v príčinnej súvislosti s inštitútom konfliktu záujmov,

- **internými metodikmi odboru dohľadu („IMOD“)** pri optimálnom vyhodnocovaní signálov tzv. rizikových identifikátorov, ktoré poukazujú na ekonomicko-personálne prepojenie medzi úspešným uchádzačom a obstarávateľským subjektom.

Účelom krokového manuálu je objasniť zamestnancom úradu Odboru dohľadu problematiku identifikácie a preukazovania konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní s dôrazom na odhaľovanie existencie konfliktu záujmov v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného podľa zákona o verejnom obstarávaní, resp. zákona o verejnom obstarávaní platného a účinného v čase zadávania zákazky.

Tento procesný postup bol implementovaný do Dodatku č. 3 k internej Smernici č. 1/2020 o postupoch predchádzajúcich začatiu konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, o rozhodovaní a postupoch v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného a o postupoch pri výkone ex ante posúdenia¹, ktorý nadobudol účinnosť dňa 31.03.2022 (ďalej len ako „Smernica č. 1/2020“).

Krokový manuál a vzor „Žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov“ sa nachádzajú na intranete úradu prístupnom všetkým zamestnancom odboru dohľadu.

I. Proces identifikácie konfliktu záujmov

Vyplnenie žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov

Každý relevantný zamestnanec odboru dohľadu (ďalej len ako „žiadateľ“) v čase skompletizovania dokumentácie pri výkone revízných postupov, na ktoré sa vzťahuje Smernica č. 1/2020 vyplní vzor „Žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov“¹, v ktorom uvedie informácie podľa bodu II. tohto krokového manuálu, ak vie identifikovať všetky požadované údaje z predloženej dokumentácie alebo ju odošle v čase preskúmania kompletnej dokumentácie, pričom relevantný zamestnanec je povinný identifikovať prioritne údaje požadované vo formulári. Vyplnenú žiadosť zašle na mailovú adresu konflikt_zaujmov@uvo.gov.sk

¹ Vzor „Žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov“ tvorí Prílohu č. 1, ktorá je súčasťou tohto krokového manuálu.

Spracovanie výstupu/odpovede

Interní metodici odboru dohľadu (ďalej len „IMOD“) vyhľadávajú prostredníctvom prístupu do licenčnej databázy ekonomicko-personálne prepojenia medzi uchádzačmi/úspešným uchádzačom a obstarávateľským subjektom. Spracovanú odpoveď s potvrdením alebo nepotvrdením rizikového identifikátora, prípadne kolúzneho správania na trhu, zašlú žiadateľovi e-mailom najneskôr do 5 pracovných dní.

Analýza poskytnutých informácií žiadateľom

Žiadateľ v rámci výkonu svojej agendy v súlade s internou smernicou Odboru dohľadu na základe poskytnutých informácií postupuje v právnom posúdení potenciálneho konfliktu záujmov. Nasleduje výzva, aby sa kontrolovaný vyjadril ku skutočnostiam, ktoré úrad zistil v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného v zmysle ustanovení § 173 ods. 13 a 14 zákona o verejnom obstarávaní a následne dôjde k vydaniu rozhodnutia úradom, pričom ak konflikt záujmov ovplyvnil výsledok verejného obstarávania a deformoval čestnú hospodársku súťaž, v odôvodnení rozhodnutia je potrebné dané zistenie skutkovo vymedziť a uviesť, že postupom kontrolovaného bol porušený zákon o verejnom obstarávaní.

V prípade, ak IMOD neidentifikujú informácie poukazujúce na existenciu konfliktu záujmov, uvedú tento výsledok žiadateľovi v internej žiadosti v časti „Odpoveď IMOD“. Odpovede na žiadosti sú zasielané e-mailom najneskôr do 5 pracovných dní.

II. Informácie v žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov

Žiadateľ vyplní povinné údaje požadované v „Žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov“, najmä:

- **zainteresované osoby na strane obstarávateľského subjektu:**
 - osoby s rozhodovacími právomocami obstarávateľského subjektu, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok postupu verejného obstarávania, aj keď sa na ňom priamo nezúčastňujú,
 - zamestnanci obstarávateľského subjektu podieľajúci sa na príprave alebo realizácii verejného obstarávania alebo iné osoby, ktoré poskytujú podpornú činnosť vo verejnom obstarávaní,

- členovia komisie alebo poroty pre vyhodnotenie ponúk
- **osoby na strane subjektov zúčastnených vo verejnom obstarávaní:**
 - riadiaci pracovník / štatutár úspešného alebo neúspešného uchádzača, prípadne záujemcu,
 - zamestnanec uchádzača, resp. osoba, ktorej služby alebo podklady uchádzač využil pri vypracovaní ponuky, tretie osoby, subdodávatelia.

III. Analýza a spracovanie výstupu IMOD

V rámci detekcie prepojení využívajú IMOD on-line prístup do licenčnej databázy Index Podnikateľa, ktorá poskytuje informácie, finančné analýzy a správy o právnických osobách a fyzických osobách podnikateľoch, ktoré sú registrované v príslušných registroch.

IMOD v licenčnej databáze preveria všetky dostupné údaje týkajúce sa aktuálneho stavu kontrolovaného, jeho histórie, prepojenie zainteresovaných osôb kontrolovaného podľa § 23 ods. 3 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní, ktoré sa priamo podieľajú na príprave alebo realizácii verejného obstarávania, a zainteresovaných osôb podľa § 23 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní s majetkovým, finančným, personálnym alebo iným vplyvom na kontrolovaného a na iné subjekty, ktoré sú súčasťou akejkoľvek fázy verejného obstarávania (hospodársky subjekt zapojený do prípravných trhových konzultácií, záujemca, uchádzač, vybraný dodávateľ a pod). V rámci detekcie prepojení sa môžu preverovať súčasné alebo minulé pracovnoprávne väzby, rodinné väzby, prípadne politická príslušnosť.

IMOD môžu pri analýze údajov využívať aj register partnerov verejného sektora, ktorý obsahuje informácie o konečných užívateľoch výhod a oprávnených osobách.

V určenej lehote IMOD písomne informujú žiadateľa o všetkých zistených informáciách, ktoré majú alebo by mohli mať priamy alebo nepriamy vplyv na posúdenie existencie konfliktu záujmov.

IV. Odhalenie informácií nasvedčujúcich existencii konfliktu záujmov

Žiadateľ na základe poskytnutých informácií od IMOD postupuje pri výkone revízných postupov v súlade s aktuálne platnou Smernicou č. 1/2020 a okrem iného posúdi aj konflikt záujmov.

Žiadateľ analýzou informácií vyhodnocuje či existencia prepojenia medzi obstarávateľským subjektom a subjektom zúčastneným vo verejnom obstarávaní napĺňa definičné znaky konfliktu záujmov podľa § 23 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.

Pokiaľ konflikt záujmov ovplyvnil výsledok verejného obstarávania a deformoval čestnú hospodársku súťaž, v odôvodnení rozhodnutia je potrebné dané zistenie skutkovo vymedziť a uviesť, že postupom kontrolovaného bol porušený zákon o verejnom obstarávaní.

Pre zlepšenie orientácie v oblasti identifikácie konfliktu záujmov je súčasťou krokového manuálu aj dokument Európskej komisie „Identifikácia konfliktu záujmov pri postupoch verejného obstarávania v rámci štrukturálnych opatrení“ – Praktická príručka pre riadiacich pracovníkov (ďalej len ako „Príručka EK“) vypracovaná skupinou expertov z členských štátov s podporou úradu OLAF. Obsahuje okrem iného aj zoznam **rizikových identifikátorov („red flags“)**, ktoré môžu pomôcť pri rozoznávaní situácií, v ktorých dochádza ku konfliktu záujmov. Rizikové identifikátory poukazujú nielen na prítomnosť konfliktu záujmov, ale aj na jeho reálny vplyv na priebeh a výsledok verejného obstarávania.

IMOD môžu počas trvania projektu tento Krovový manuál priebežne aktualizovať a modifikovať v závislosti od prípadných zmien, pravidiel či potrieb úradu v súvislosti s problematikou konfliktu záujmov. To však nevyklučuje zodpovednosť zamestnancov úradu zaoberať sa v rámci svojej agendy prítomnosťou konfliktu záujmov a prípade jej prítomnosti alebo potenciálnej prítomnosti prijať všetky potrebné opatrenia.

3.3. Ďalšie dokumenty zaoberajúce sa konfliktom záujmom vo verejnom obstarávaní

Usmernenie Európskej komisie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktu záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách (2021/C 121/01)²

Cieľom usmernenia je:

- podpora jednotného výkladu a uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa predchádzania konfliktu záujmov pre účastníkov finančných operácií a zamestnancov inštitúcií Európskej únie (ďalej ako „EÚ“);
- zvýšenie informovanosti orgánov členských štátov, verejných činiteľov a akýchkoľvek ďalších osôb, ktoré sú zapojené do plnenia rozpočtu EÚ o platných ustanoveniach a Smernici o verejnom obstarávaní, ktoré sa týkajú predchádzania konfliktu záujmov;
- zvýšenie informovanosti externých partnerov zapojených do plnenia rozpočtu EÚ v rámci nepriameho riadenia o platných ustanoveniach, ktoré sa týkajú konfliktu záujmov.

Ak ide o konflikt záujmov, dôležité je prechádzať jeho vzniku, keďže je omnoho náročnejšie takéto situácie odhaľovať alebo napraviť. Dôraz by sa mal klásť aj na to, že ku konfliktu záujmov môže dôjsť v akejkoľvek fáze plnenia rozpočtu EÚ. Z takéhoto dôvodu by sa mali akékoľvek opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov a ich riešenie preventívne zohľadniť v skorších štádiách plnenia, aby sa čo najviac podporilo predchádzanie konfliktu záujmov oproti náprave. Opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov a ich riešenie by mali byť účinné, primerané, transparentné a pravidelne aktualizované vzhľadom na akýkoľvek právny, politický alebo inštitucionálny rozvoj.

² Zdroj: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/693bbd4f-98d9-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>

Identifikácia konfliktov záujmov pri postupoch verejného obstarávania v rámci štrukturálnych opatrení³

Praktická príručka poskytuje odporúčania pre riadiacich pracovníkov a úradníkov v riadiacich orgánoch a u obstarávateľských subjektov na identifikáciu a riešenie konfliktu záujmov pri verejnom obstarávaní spolufinancovanom z rozpočtu EÚ, resp. z európskych štrukturálnych a investičných opatrení a programov politiky súdržnosti (zahŕňa všetky typy verejných obstarávaní bez ohľadu na ich výšku).

Príručka predstavuje užitočný nástroj pre štátnych úradníkov v nasledujúcich oblastiach:

- definícia konfliktu záujmov;
- vyhlásenia týkajúce sa konfliktu záujmov, napr. vyhlásenie o neprítomnosti konfliktu záujmov;
- postupy a nástroje na kontrolu vyhlásení;
- zoznam červených indikátorov, tzv. „red flags“, ktoré môžu pomôcť pri identifikácii situácií, v ktorých dochádza ku konfliktu záujmov.

Táto príručka zároveň poskytuje príklady reálnych situácií, ktorých cieľom je pomôcť pochopiť konflikt záujmov ako aj zvýšiť povedomie zamestnancov o tejto téme.

Podvod a korupcia v európskych štrukturálnych a investičných fondoch. Poukázanie na spoločné systémy a preventívne opatrenia.⁴

Príručka je rozdelená do 3 častí, ktoré úzko súvisia s projektovým cyklom:

1. žiadosť a výber projektu;
2. implementačná fáza projektu;
3. hodnotenie a udržateľnosť projektu.

Každá časť príručky obsahuje stručný opis projektovej fázy, prehľad potenciálnych podvodov a korupčných rizík a aké preventívne opatrenia možno

³ Zdroj: <https://ec.europa.eu/sfc/system/files/documents/sfc-files/guide-conflict-interests-sk.pdf>

⁴ Zdroj: <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

prijat' pri ich riešení. Závèrečná časť príručky približuje ilustrované schémy jednotlivých fáz projektu a prípady korupčného správania z členských štátov Európskej únie.

Boj proti podvodom a korupčným rizikám v Slovenskej republike⁵

Stratégia s kľúčovými opatreniami pre EŠIF približuje riadenie rizík, prevenciu voči vzniku podvodom a korupčného správania v súvislosti s čerpaním EŠIF v Slovenskej republike. Stratégia navrhuje konkrétne kroky ako aj kľúčové opatrenia, ktoré boli navrhnuté Radou pre verejnú integritu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ako aj z usmernení Európskej komisie, Výboru sponzorských organizácií Treadwayovej komisie, Inštitútu interných audítorov a Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu.

Odporúčanie o bezúhonnosti vo verejnom sektore⁶

Odporúčanie OECD o verejnej integrite poskytuje tvorcom politik v'íziu so zreteľom na stratégiu v oblasti verejnej integrity. Ťažisko sa presúva od ad hoc politik integrity smerom k prístupu, ktorý sa opiera o kontext, sústreďuje sa na správanie, zohľadňuje riziká a kladie dôraz na zveľaďovanie kultúry integrity v celej spoločnosti.

Verejné obstarávanie zostáva nevyužitým zdrojom hospodárskej prosperity a blahobytu spoločnosti. Predstavuje 13 % HDP v krajinách OECD a 1/3 celkových verejných výdavkov, ale stále je značne zbyrokratizované, neefektívne a veľmi náchylné na korupciu. Odporúčanie OECD o verejnom obstarávaní poukazuje na zásady a mechanizmy na zaistenie integrity a eliminovanie korupcie vo verejnom obstarávaní (integrita, transparentnosť, účasť zainteresovaných strán, dostupnosť, elektronické obstarávanie, ako aj dohľad a kontrola).

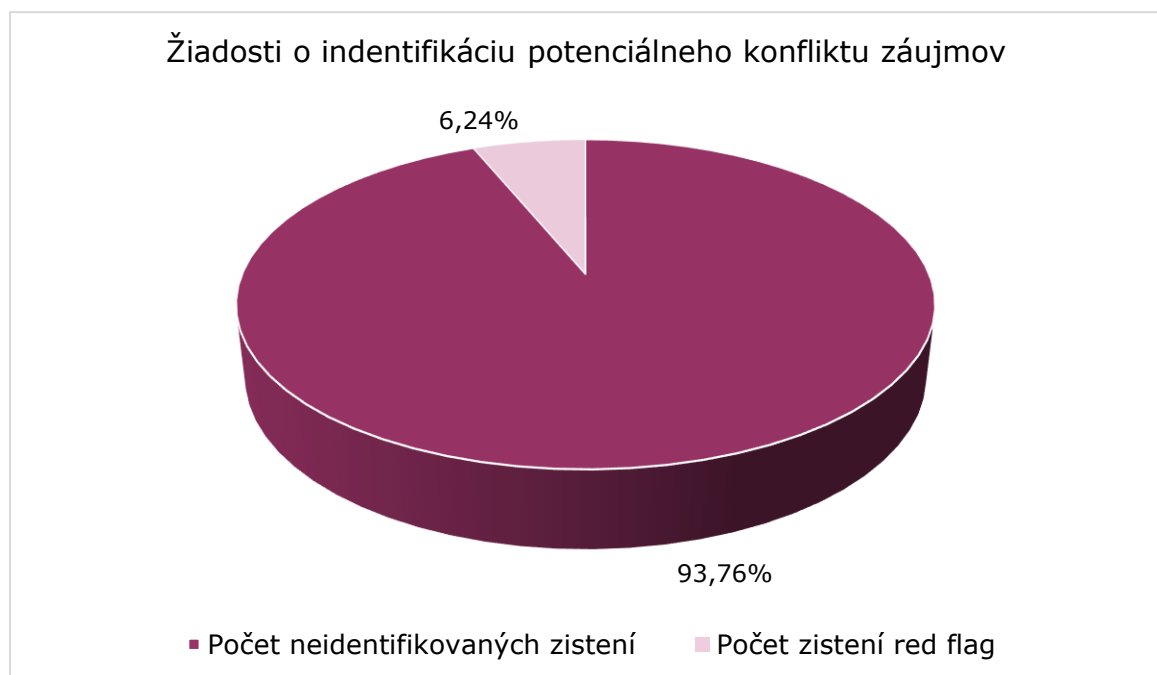
⁵ Zdroj: <https://www.oecd.org/publications/tackling-fraud-and-corruption-risks-in-the-slovak-republic-6b8da11a-en.htm>

⁶ Zdroj: <http://www.oecd.org/gov/ethics/OECD-Recommendation-Public-Integrity.pdf>

4 Analýza údajov z vyhodnocovania žiadostí o identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov

Úrad v rámci svojej činnosti implementuje projekt Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku, ktorý sa v rámci aktivity č. 1 zaoberá aj identifikáciou konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní. V rámci projektu bol ustanovený tím IMOD, ktorých jednou z úloh je vyhodnocovanie žiadostí o identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov zasielaných v rámci konania o preskúmaní úkonov kontrolovaného.

V sledovanom období, teda od doby podania prvej žiadosti, teda od 07. 12. 2020 do 31. 03. 2022 vybavili členovia IMOD spolu až 577 žiadostí, ktoré dali podklad na zber základných štatistických údajov. Na základe týchto údajov bola vytvorená nasledovná analýza procesu identifikácie potenciálneho konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní.

Graf č. 1

Z celkového počtu 577 podaných žiadostí o identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov, bol v 36 prípadoch zistený tzv. red flag, čo predstavuje približne 6 % prípadov, kedy nastala situácia, ktorá zakladá potenciálny konflikt záujmov.

Zistenia z hľadiska finančného limitu					
	Nadlimitná zákazka	Podlimitná zákazka	Zákazka s nízkou hodnotou	Celkovo	Celková cena
Zistenia red flag	25	9	2	36	713 mil. €

Tabuľka č. 1

Zistenia z hľadiska predpokladanej hodnoty zákazky			
	do 1 mil. €	od 1 do 10 mil. €	nad 10 mil. €
Počet zistení	15	14	7
	41,67 %	38,89 %	19,44 %

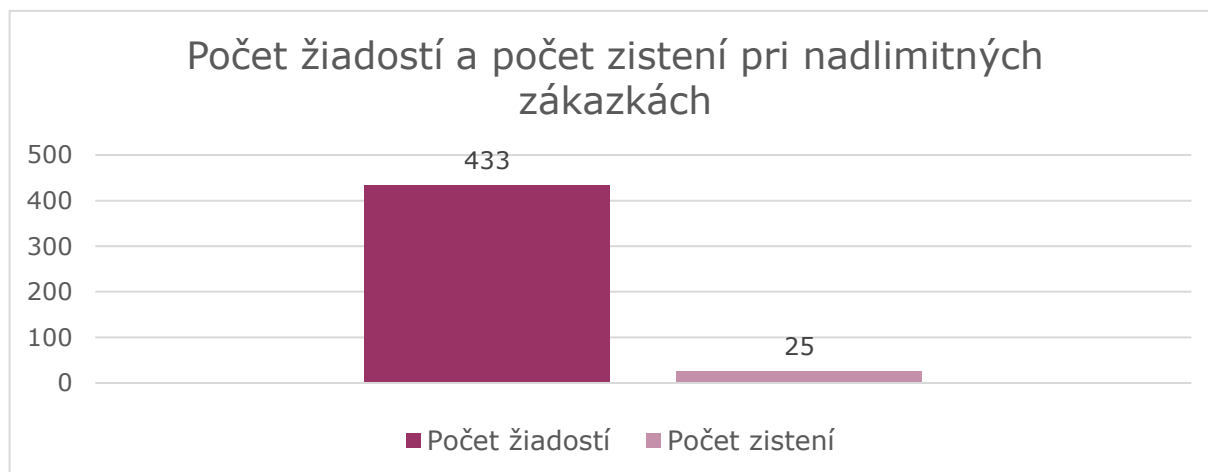
Tabuľka č. 2

V zmysle údajov uvedených v Tabuľke č. 1 je možné vidieť, že zo súhrnného množstva 36 zistení potenciálneho konfliktu záujmov v kontrolovaných verejných obstarávaní, išlo až v 25 prípadoch o nadlimitné zákazky. Je zaujímavé, že najviac zistení bolo v prípade nadlimitných zákaziek, v podstatnej miere išlo o zákazky s predpokladanou hodnotou do 1 mil. €.

Ukončené žiadosti	Vybavené žiadosti spolu	Zistenia	Bez zistení
Počet	577	36	541
Finančný objem	5 550 mil. €	713 tis. €	4 837 mil. €

Tabuľka č. 3

Identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov došlo k 36 zisteniam, ktoré boli v celkom finančnom objeme viac ako 713 tis. €, ako to vyplýva z Tabuľky č. 3.

Graf č. 2

Ako je možné pozorovať na Grafe č. 2, z celkového počtu žiadostí, ktoré sa týkali nadlimitných zákaziek, teda zo 433 žiadostí, bol v 25 prípadoch identifikovaný potenciálny konflikt záujmov.

Počet ukončených žiadostí z hľadiska obstarávateľských subjektov					
	Verejný obstarávateľ	Obstarávateľ	Osoba § 8	Nie je možné určiť	Celkovo
Počet	471	65	40	1	577
	81,63 %	11,27 %	6,93 %	0,17 %	100,00 %

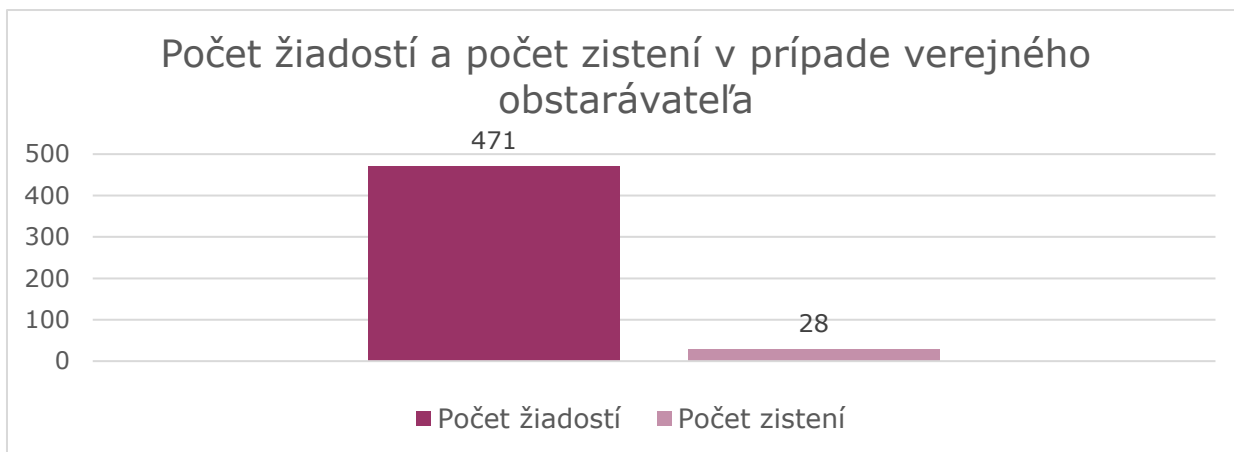
Tabuľka č. 4

Zistenia z hľadiska obstarávateľských subjektov				
	Verejný obstarávateľ	Obstarávateľ	Osoba § 8	Celkovo
Počet zistení	28	6	2	36
	77,78 %	16,67 %	5,56 %	100 %

Tabuľka č. 5

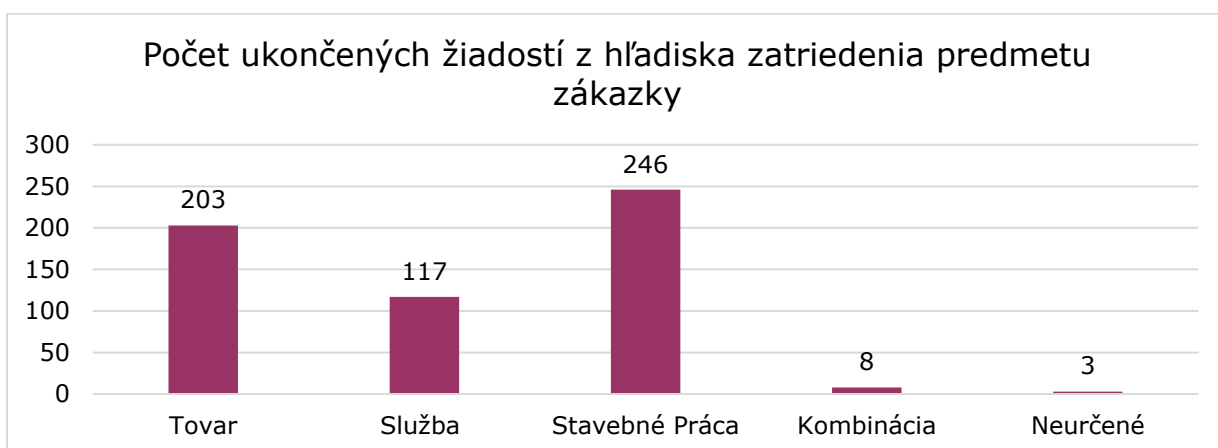
Subjekty, ktoré sú v pozícii obstarávateľského subjektu rozdeľuje zákon o verejnom obstarávaní do troch skupín. Počtom najväčšie zastúpenie a najčastejšie sa vyskytujúci zo subjektov je **verejný obstarávateľ** v zmysle ustanovenia § 7, pričom príkladmo ide o ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, obce, samosprávne kraje, školy, škôlky a univerzity, ktoré nemajú súkromnú povahu, nemocnice či poisťovne. Za subjekt je v zmysle § 8 zákona o verejnom obstarávaní označená aj tzv. **dotovaná osoba**, ktorá za splnenia zákonných požiadaviek postupuje ako verejný obstarávateľ, nakoniec aj **obstarávateľ**, teda subjekt podľa § 9 tohto zákona. V jednom prípade nebolo možné určiť osobu v zmysle ustanovení zákona a preto bola označená ako „iná osoba“.

Z údajov v Tabuľke č. 4 a Tabuľke č. 5 možno vidieť, že z hľadiska obstarávateľských subjektov údaje v prípade zistení potenciálneho konfliktu záujmov, v zásade kopírujú údaje získané z celkového počtu podaných žiadostí.

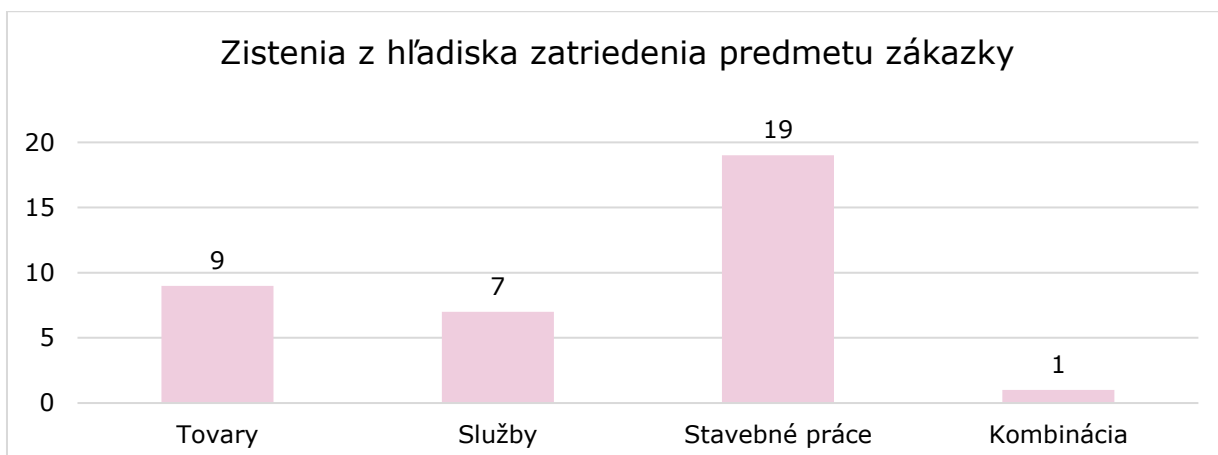

Graf č. 3

Na Grafe č. 3 je graficky znázornený rozdiel medzi počtom podaných žiadostí v rámci tých verejných obstarávaní, kedy bol obstarávateľským subjektom verejný obstarávateľ a počtom zistení, kedy IMOD identifikovali potenciálny konflikt záujmov.

Graf č. 4

Graf č. 5

	Tovary	Služby	Stavebné práce	Kombinácie	Neurčené
Všetky žiadosti	35,18 %	20,28 %	42,63 %	1,39%	0,52%
Zistenia	25,00 %	19,44 %	52,78 %	2,78 %	-

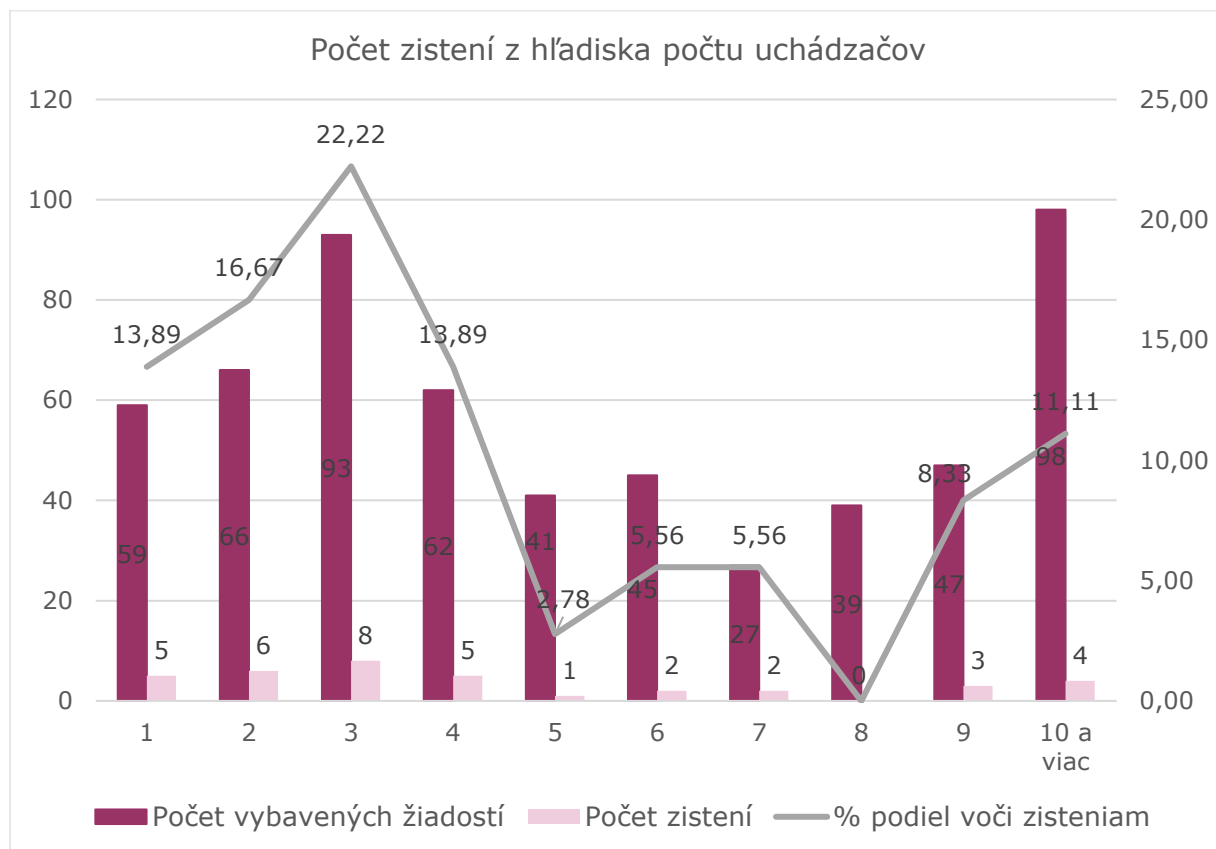
Tabuľka č. 6

Zákon o verejnom obstarávaní rozlišuje tri kategórie predmetov zákazky, resp. verejného obstarávania. Môže ísť buď o **dodanie tovaru, poskytnutie služby** alebo **uskutočnenie stavených prác**.

Tovarmi nie sú len hnutelné veci, ako by si to mnohí mohli vnímať, no rozumie sa tým napr. ak výsledok tvorivej duševnej činnosti, teda predmety duševného vlastníctva alebo priemyselného práva. Rovnako, predmetom zákazky na dodanie tovaru môže byť aj montáž, ktorá by za inej situácie bola klasifikovaná ako služba, no v tomto prípade, ak časť predpokladanej hodnoty zákazky vzťahujúca sa na spomínanú montáž nepresiahne hodnotu tovaru, ku ktorému sa daná montážna činnosť vzťahuje, zákon aj naďalej vníma takéto verejné obstarávanie ako zákazku na dodanie tovaru. Zákazku na uskutočnenie stavebnej práce definuje zákon v ustanovení § 3 ods. 3 písm. a) až c) ako zákazku na uskutočnenie stavebných prác alebo celej stavby vrátane, alebo aj výlučne len vypracovanie projektovej dokumentácie. Na koniec, zákazka na poskytnutie služby je vymedzená negatívne, takže sa ňou rozumie každá zákazka, ktorá svojou povahou nie je ani zákazkou na dodanie tovaru a ani zákazkou na uskutočnenie stavebných prác.

Ako je možné vidieť na údajoch vyššie, konkrétne na Grafe č. 4 a 5 a rovnako aj na Tabuľke č. 6, v zásade platí, že zákazky, ktorých predmetom sú tovary, služby alebo stavebné práce možno zoradiť v rovnakom poradí v zmysle podľa ich podielu z hľadiska jednak predložených žiadostí, ako aj zistení potenciálneho konfliktu záujmov. Avšak pri porovnaní týchto údajov je možné vidieť, že hodnota v prípade stavebných prác je až o 10 % vyššia pri zisteniach, teda potenciálny konflikt záujmov bol identifikovaný vo viac ako v 50 % pri tomto predmete zákaziek a je tam teda aj najväčšia pravdepodobnosť výskytu konfliktu záujmov spomedzi všetkých prípadov.

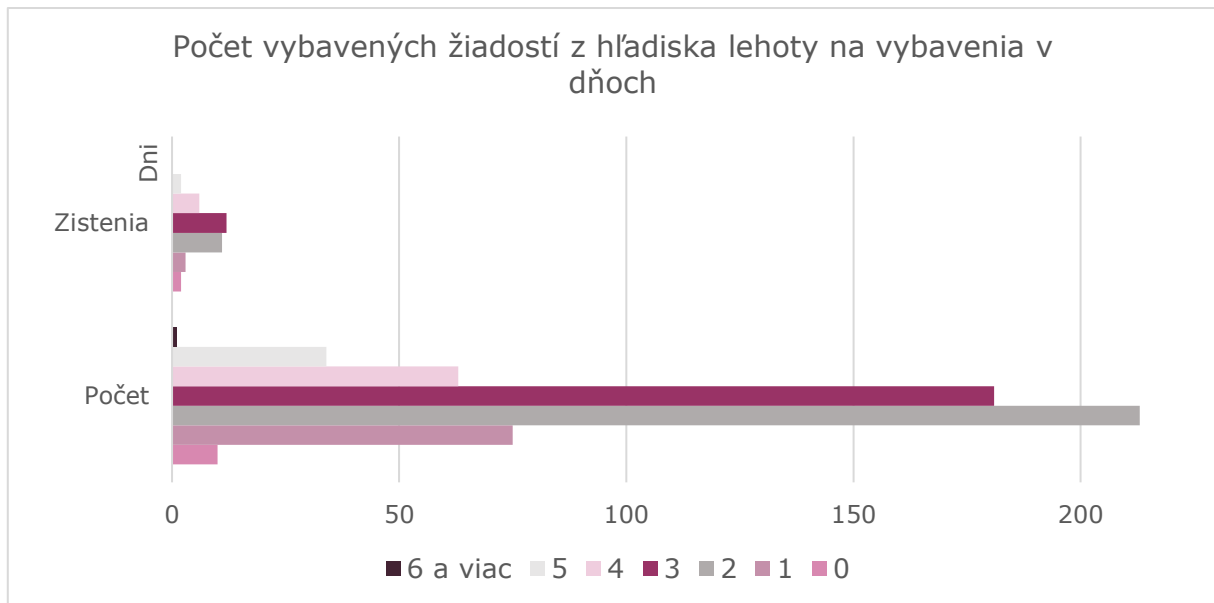
Z kombinácie Grafu č. 4, Grafu č. 5 a Tabuľky č. 6 je možné pozorovať jeden druh predmetu zákazky, ktorý sa zdá ako najrizikovejší z pohľadu potenciálneho konfliktu záujmov. Ide o stavebné práce, ktoré vo všetkých troch ukazovateľoch z uvedených grafov vyčnievajú s najvyššími hodnotami, či už ide o počet žiadostí alebo počet zistení, v prípade stavebných prác tam vychádzajú najvyššie hodnoty.

Graf č. 6

Na Grafe č. 6 sa dá vidieť korelácia medzi počtom zistení a počtom prihlásených uchádzačov. Z tohoto grafu je jasné, že v prípade verejných obstarávaní, kde bolo prihlásených **4 a viac** uchádzačov, bol trend zistení **klesajúci**. Pričom práve v obstarávaníach kde bolo 3 a menej účastníkov bol výskyt zistení potenciálneho konfliktu záujmov vysoký. Tento trend sa potom opakuje ku koncu grafu, kde je zobrazená účasť 10 a viac účastníkov, kde sa krivka opäť dvíha a nastáva stúpajúca tendencia počtu zistení potenciálneho konfliktu záujmov.

Zaujímavé prepojenie vo vzťahu na počet uchádzačov a počet zistení je možno pozorovať pri stavebných prácach, nakoľko z povahy druhu predmetu zákazky, býva práve pri stavebných prácach prihlásených 3 a menej uchádzačov. Pri

pohľade na Graf č. 5 a Graf č. 6 je možné vidieť určitú koreláciu, ktorú by bolo dobré v budúcnosti detailnejšie sledovať.

Uvedený Graf č. 7 ukazuje, že najviac porušení sa identifikuje pri vybavení žiadosti do dvoch alebo troch dní, pričom nie je identifikovaný žiaden extrém ani smerom dolu, čiže pri kratšej lehote, ani v prípade dlhšej lehoty na vybavenie. Z uvedeného vyplýva, že neexistuje dôvodné podozrenie, že by rýchlosť vybavenia žiadosti mohla spôsobiť prehliadanie možných konfliktov záujmov.

4.1. Analýza vzorcov správania

Na doplnenie a prehľadnosť ešte uvedieme, že na základe činnosti na úrade, ktorých úlohou bolo posúdiť prítomnosť potencionálneho konfliktu záujmov v predmetnom posudzovanom verejnom obstarávaní a zadefinovať tzv. **vzorec správania**, boli spracované informácie a dáta vychádzajúce z činnosti IMOD. Je

Graf č. 7

dôležité uviesť, že jedno zistenie mohlo obsahovať aj viac vzorcov správania, ktoré boli v rámci predmetnej analýzy spracované.

Vychádzajúc z ich interných metodických záverov je možné konštatovať, v zmysle Tabuľky č. 7, že:

- 1) v najväčšom počte z týchto zákaziek, čo predstavuje až 28,57 % bola zmapovaná situácia predstavujúca potenciálny konflikt záujmov *in concreto* „Člen komisie pracoval u úspešného uchádzača pred X rokmi“ a

v 20 % „**Štatutár obstarávateľského subjektu (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) bol alebo je Štatutár (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) u úspešného uchádzača**“ a situácia, že „Člen komisie pracoval alebo pracuje u inej osoby alebo subdodávateľa“ tiež v 20%.

- 2) práve naopak, najmenej prípadov čo predstavuje 8,57% zo spomínaných posudzovaných zákaziek kde bol identifikovaný potenciálny konflikt záujmov bola situácia, že „**Starosta pôsobil u úspešného uchádzača tesne pred vyhlásením predmetného verejného obstarávania alebo podnikal s majiteľmi úspešného uchádzača**“.

Počet zistení	Zistenia
10	Člen komisie pracoval u úspešného uchádzača pred niekoľkými rokmi
7	Štatutár obstarávateľského subjektu (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) bol alebo je štatutár (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) u úspešného uchádzača
7	Člen komisie pracoval alebo pracuje u inej osoby/subdodávateľa
4	Člen komisie pracoval so spoločníkom/konateľom ktorý je spoločník/konateľ úspešného uchádzača pred niekoľkými rokmi
4	Osoba podieľajúce na príprave predpokladanej hodnoty zákazky bol/je zamestnanec úspešného uchádzača, inej osoby/subdodávateľa
3	Starosta pôsobil u úspešného uchádzača tesne pred verejným obstarávaním alebo podnikal s majiteľmi úspešného uchádzača

Tabuľka č. 7

Na základe údajov z Tabuľky č. 7 je možné vidieť, že na Slovensku funguje fenomén, popisovaný OECD v jeho dokumentoch, nazývaný aj systém „otočných dvier“. Tento jav spočíva v situácii, kedy pracujúce osoby prechádzajú z pozícií vo verejnom sektore, na pozície v súkromnom sektore alebo naopak, čo môže viesť k zaujatosti pri

- formulovaní politik,

- presadzovaní právnych predpisov,
- v rozhodovacích procesoch v priebehu verejného obstarávania alebo aj
- v oblasti využívania svojich skúseností či kontaktov v prospech svojho nového zamestnávateľa.

5 Analýza procesu identifikácie konfliktu záujmov

V rámci analýzy procesu identifikácie konfliktu záujmov bola oslovená cieľová skupina zamestnancov odboru dohľadu so žiadosťou o poskytnutie spätnej väzby k zavedenému procesu identifikácie konfliktu záujmov, ktorý vznikol na úrade v rámci projektu Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa.

V rámci tohto inovovaného procesného postupu vznikla skupina interných metodikov odboru dohľadu tzv. „IMOD“. Úlohou agendy interných metodikov je formou „Red flag“ identifikovať ekonomicko-personálne prepojenie medzi obstarávateľským subjektom a úspešným uchádzačom. Na základe poskytnutých údajov v odpovedi žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov následne referent/žiadateľ postupuje v právnom posúdení potenciálneho konfliktu záujmov v rámci výkonu svojej agendy v súlade s internou smernicou odboru dohľadu.

Vyplnením daného dotazníka zamestnanci odboru dohľadu poskytli cenné pripomienky k tomuto procesu. Ich spätná väzba sa následne môže stať užitočným nástrojom na zdokonalenie uvedeného procesného postupu na úrade s cieľom dosiahnuť efektívne prepojenie tvorby metodiky a praxe, čo môže prispieť aj k posilneniu profesionalizácie úradu.

Dotazník je zameraný najmä na prehľadnosť spracovávaných dokumentov a následnú komunikáciu a vybavenie žiadosti. Je zacielený aj na spätnú väzbu a možné návrhy na vylepšenie uvedeného procesu identifikácie potenciálneho konfliktu záujmov.

Prieskum bol zameraný na zamestnancov odboru dohľadu, ktorých sa žiadosti na identifikovanie konfliktu záujmov týkajú, pričom sa ich zúčastnilo celkovo 22, čo z celkového počtu takýchto zamestnancov predstavuje 42,3 %.

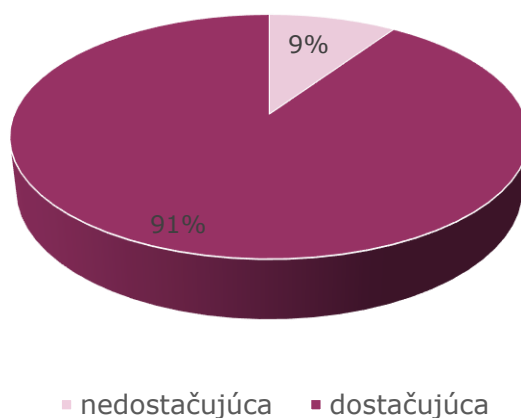
Je pre vás šablóna na identifikáciu konfliktu záujmov
prehľadná a zrozumiteľná?

Graf č. 8

Na Grafe č. 8 je jednoznačne viditeľné, že voľba dizajnu a štylistiky šablóny na identifikáciu konfliktu záujmov bola dobrá. Až 100% účastníkom analýzy sa šablóna na identifikáciu konfliktov záujmov javí ako **prehľadná a zrozumiteľná**. Uvedená šablóna je rozdelená na 5 logických častí, ktoré obsahujú najmä identifikovanie zamestnanca – žiadateľa, ktorý žiada o identifikáciu konfliktu záujmov za čím nasleduje špecifikácia kontrolovaného s tým že šablóna obsahuje aj miesto pre bližšie popísanie žiadosti. Je prehľadne spracovaná a pravidelne aktualizovaná v zmysle potenciálnych noviel zákona o verejnom obstarávaní.

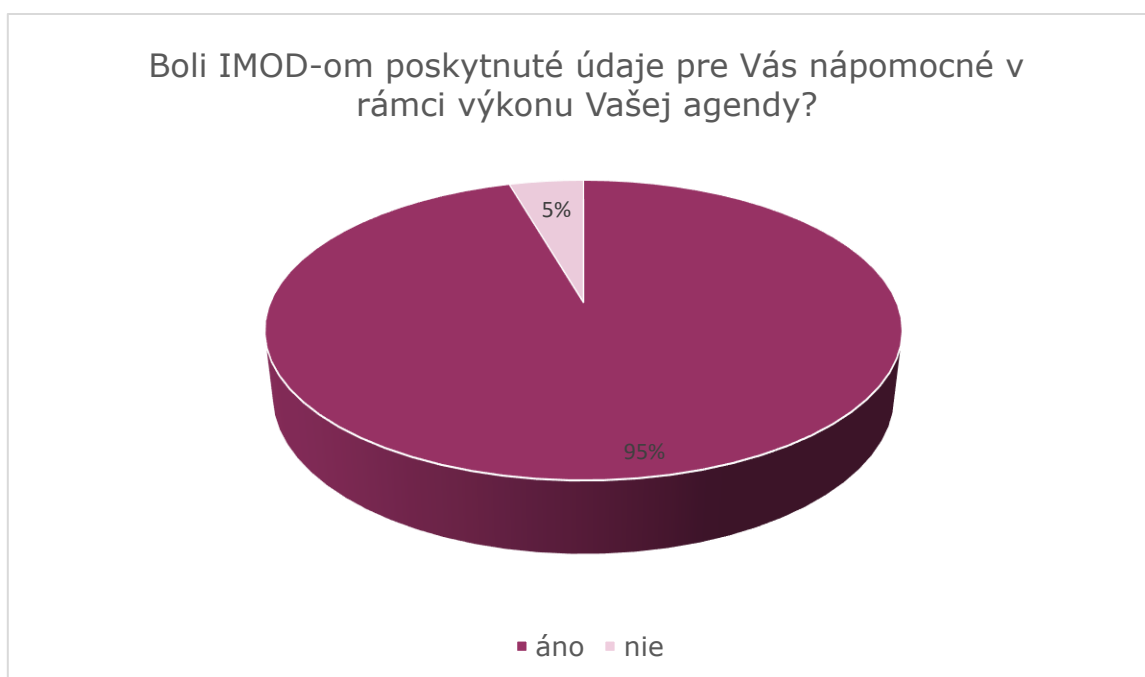
Je pre vás lehota spracovania odpovede k žiadosti o
identifikáciu konfliktu záujmov dostačujúca?

Graf č. 9

Ďalším dôležitým ukazovateľom efektivity fungovania IMOD vo vzťahu k identifikácii konfliktu záujmov je aj dĺžka lehoty na vybavenie žiadosti. Nakoľko vyplnenie žiadosti na identifikovanie konfliktu záujmov v súčasnosti predstavuje jeden z povinných krokov každého zamestnanca odboru dohľadu vykonávajúceho kontrolu nad verejným obstarávaním, je veľmi dôležité, aby posúdenie takejto žiadosti zbytočne nepredlžovalo celkové trvanie kontrolného procesu.

Aj z tohto dôvodu sa dá výsledok Grafu č. 9 považovať za priaznivý, nakoľko je z predmetného grafu možné vyčítať, že jednoznačná väčšina účastníkov prieskumu, t. j. 91%, považuje lehotu 5 dní na spracovanie odpovede za dostačujúcu.

Graf č. 10

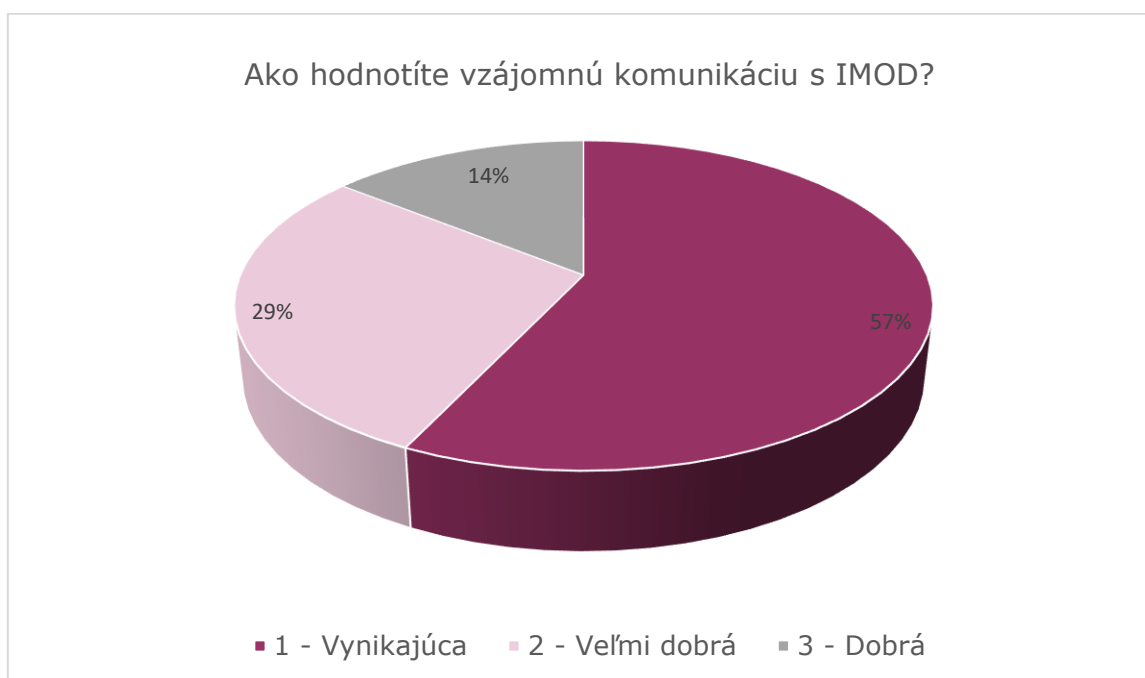
Veľmi dôležitou časťou procesu preverovania potenciálneho konfliktu záujmov je práve odpoveď interných metodikov na žiadosť kontrolóra. V rámci odpovede môžu nastať dve situácie, kedy buď IMOD dôjde k záveru „Neodhalenie informácií nasvedčujúcich existencii konfliktu záujmov“, alebo v opačnom prípade môže dôjsť k „Odhaleniu informácií nasvedčujúcich existencii konfliktu záujmov“.

V prípade odhalenia informácií nasvedčujúcich existencii konfliktu záujmov musí následne žiadateľ analýzou poskytnutých informácií vyhodnotiť, či existencia prepojenia medzi obstarávateľským subjektom a subjektom zúčastneným vo

verejnom obstarávaní, napĺňa definičné znaky konfliktu záujmov podľa § 23 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.

Pokiaľ konflikt záujmov ovplyvnil výsledok verejného obstarávania a deformoval čestnú hospodársku súťaž, v odôvodnení rozhodnutia je potrebné dané zistenie skutkovo vymedziť a uviesť, že postupom kontrolovaného bol porušený zákon o verejnom obstarávaní.

Z uvedeného vyplýva, že odpoveď interných metodikov predstavuje zásadný podklad pre žiadateľa pri vyhodnocovaní súladu predložených podkladov k verejnému obstarávaniu so zákonom o verejnom obstarávaní, a preto výsledok vyplývajúci z Grafu č. 10 predstavuje veľmi pozitívnu správu, nakoľko účastníci prieskumu v 95 % odpovedí uviedli, že odpoveď interných metodikov im bola pri spomínanom procese nápomocná.

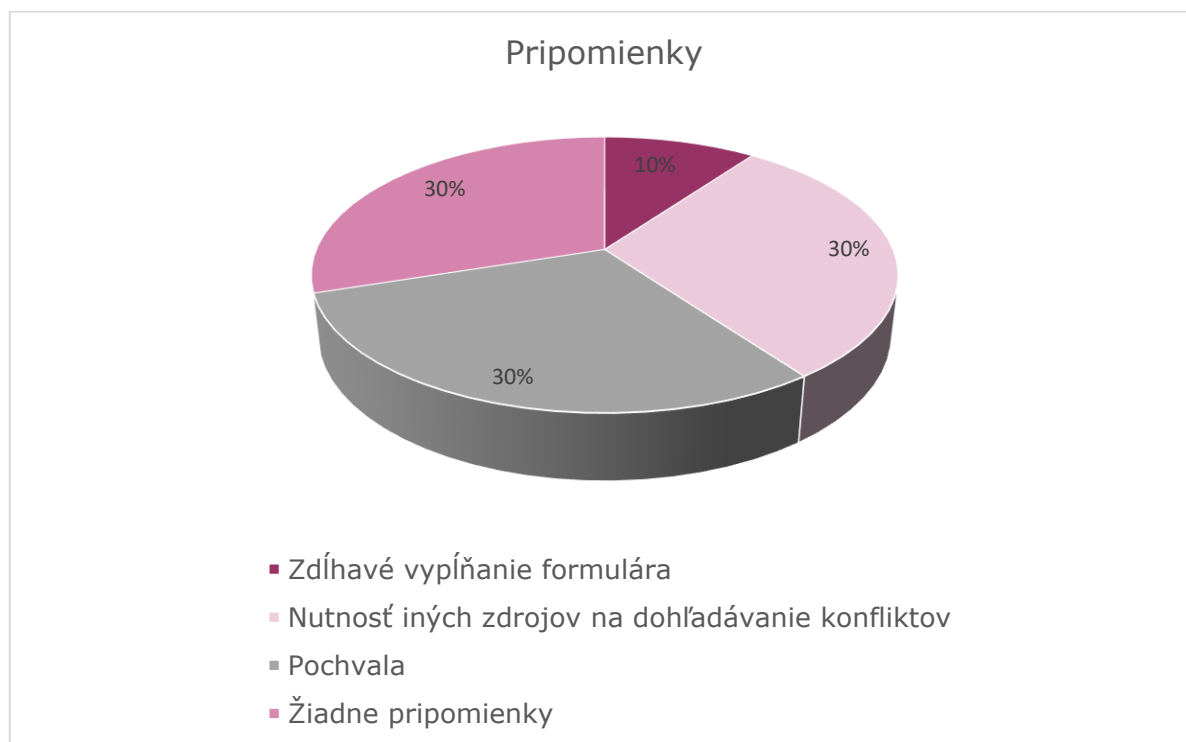

Graf č. 11

Výsledky Grafu č. 11 predstavujú veľmi pozitívne pokračovanie predchádzajúceho grafu, čo len potvrdzuje, že interní metodici si svoju prácu plnia svedomito a kvalitne. 57 % účastníkov prieskumu označilo, že **komunikácia s internými metodikmi bola vynikajúca**, pričom ďalších 29% označilo túto komunikáciu za veľmi dobrú, čo značí, že na odbore dohľadu panuje všeobecná spokojnosť čo sa týka komunikácie interných metodikov smerom k žiadateľom. Pre

úplnosť danej informácie je potrebné doplniť, že účastníci prieskumu mali možnosť označiť ešte nasledujúce možnosti, a to 4 – postačujúca a 5 – nevyhovujúca.

Zdrojové údaje, teda pripomienky respondentov, boli pre jednoduchšie zobrazenie v nasledujúcom grafe zjednodušené do fráz, pričom obsah odpovedí bol zachovaný.

Graf č. 12

Na záver dotazníka bolo respondentom umožnené dopísať doplňujúce návrhy na zlepšenie, prípadne vyjadriť akékoľvek pripomienky, ktoré majú na interných metodikoch v rámci ich spolupráce pri identifikovaní konfliktu záujmov.

Najčastejšie vyskytujúcou sa pripomienkou bolo **vyjadrenie potreby iných zdrojov na vyhľadávanie** potenciálnych prepojení hospodárskych subjektov v rámci verejného obstarávania. Niektorí respondenti totiž považovali aktuálne zdroje informácií za nedostatočné, s tým že sa domnievajú že iný zdroj údajov by mohol do budúcnosti pomôcť pri detailnejšom preverení prípadných spojitostí medzi hospodárskymi subjektami.

Menej vyskytujúcou sa pripomienkou bola **zdĺhavosť vyplňania formulára**, ktorú ako problém označilo 10% respondentov. Niekoľko účastníkov prieskumu však uviedlo aj zároveň pochopenie pre rozsah potrebných údajov, ktoré je

potrebné uviesť v prípade kontroly možných prepojení medzi hospodárskymi subjektami v rámci identifikácie konfliktu záujmov.

Zaujímavé však je, že v rovnakej miere ako sa vyskytovala najčastejšia negatívna pripomienka, sa vyskytla aj **pochvala** či odpoveď „žiadne pripomienky“, čo bolo pre každé z uvedených rovnako 30%. Na základe týchto údajov môžeme predpokladať, že tak ako aj pri iných z vyššie uvedených štatistík, aj tu prevláda pozitívny trend. Pochvaly v daných odpovediach sa týkali najmä dobrej komunikácie interných metodikov a rýchleho vybavenia žiadostí.

Zaujímavé je, že z odpovedí respondentov, ktorí označili komunikáciu s internými metodikmi za dobrú (3), označil len jeden z nich poskytnuté údaje za neužitočné. Z toho vyplýva, že aj napriek tomu, ak má niekto menej pozitívnu skúsenosť s komunikáciou s internými metodikmi, nemá to žiaden vplyv na kvalitu podaných informácií, a teda sa tieto informácie môžu stať plnohodnotným podkladom pre odborné rozhodnutie.

6 Zistenia

Na základe údajov a skutočností, ktoré sa uvádzajú v predmetnom dokumente je možné skonštatovať nasledujúce zistenia vo vzťahu k identifikácii konfliktu záujmov, procesom k tomu sa vzťahujúcim a iným činnostiam, ktoré boli skúmané v priebehu tvorby tohto dokumentu:

- obstarávateľský subjekt sa riadne a preskúmateľne nevysporiadava s existenciou potenciálneho konfliktu záujmov,
- obstarávateľský subjekt sa preukázateľne nezaoberá existenciou potenciálneho konfliktu záujmov
- obstarávateľský subjekt neprijíma primerané opatrenia a vykonáva nápravu za účelom odstránenia konfliktu záujmov,
- prijaté opatrenia obstarávateľským subjektom na zabránenie pretrvávaniu konfliktu záujmov sú nedostatočné a nie sú spôsobilé účinne odstrániť vzniknutý a pretrvávajúci konflikt záujmov
- obstarávateľský subjekt ani nevykonal nápravu za účelom odstránenia vzniknutého konfliktu záujmov.
- najviac porušení sa identifikuje pri vybavení žiadosti do dvoch alebo troch dní
- najčastejší vzorec správania vo vzťahu k vzniku potenciálneho konfliktu záujmov je situácia, kedy člen komisie pracoval u úspešného uchádzača pred niekoľkými rokmi
- druhý najčastejší vzorec správania vo vzťahu k vzniku potenciálneho konfliktu záujmov je situácia, kedy štatutár obstarávateľského subjektu (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) bol alebo je štatutár (člen predstavenstva, spoločník, konateľ) u úspešného uchádzača a tiež situácia, kedy člen komisie pracoval alebo pracuje u inej osoby/subdodávateľa
- 5 dňová lehota spracovania odpovede k žiadosti o identifikáciu konfliktu záujmov je dostačujúca
- odpoveď IMOD je v rámci procesu konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného považovaná za nápomocnú
- komunikácia s IMOD bola označená za vynikajúcu

- bola vyjadrená potreba iných zdrojov na vyhľadávanie potenciálnych prepojení hospodárskych subjektov v rámci verejného obstarávania

7 Návrhy riešení identifikovaných zistení

Identifikovať problémy a zistenia zo zozbieraných dát je potrebné a určite aj účelné. No netreba opomíňať ani stanovenie riešení alebo ďalších krokov, ktoré na jednej strane odstránia negatívne javy, ktoré sa v procesoch vyskytujú, prípadne na druhej strane podpora a zabezpečia udržanie tých pozitívnych.

Jedným z prvých identifikovaných riešení bola potreba prístupu k ďalším zdrojom informácií. Úrad považuje za dôležité začať využívať Register obyvateľov Slovenskej republiky, ktorý je zdrojom informácií o obyvateľoch Slovenskej republiky a existuje pre potreby štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, iných právnických osôb alebo fyzických osôb. Rozsah údajov v registri zahŕňa predovšetkým osobné údaje, údaje o pobyte, údaje o vzťahoch k iným osobám a administratívne údaje o osobe.

Druhým registrom je portál OverSi.gov.sk, ktorý poskytuje informácie z centrálnej správy referenčných údajov. Obsahom registra sú všetky údaje uložené v informačných systémoch verejnej správy. Ide napr. o Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, Informačný systém Katastra nehnuteľností Slovenskej republiky; Informačný systém Finančnej správy v časti týkajúcej sa evidencie daňových nedoplatkov a nedoplatkov colného dlhu, nedoplatkov pokút a iných platieb vymeraných alebo uložených podľa colných predpisov, nedoplatkov dane z pridanej hodnoty alebo spotrebnej dane pri dovoze, ďalej Informačné systémy Sociálnej poisťovne, Národný zdravotnícky informačný systém, centrálny informačný systém na účely služieb zamestnanosti a iné. Prístup k predmetným registrom a databázam rozšíri množstvo informácií nápomocné IMOD pri identifikácii potenciálneho konfliktu záujmov, čo prinesie ešte väčšiu komplexnosť odpovede a detailnejšie preverenie prípadných spojitostí medzi subjektami.

IMOD budú od 01. 01. 2023 povinní preverovať členov komisie, či sa nachádzajú v konflikte záujmov v súvislosti s predmetným postupom verejného obstarávania vyhláseného úradom, pričom posudzovanie konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania sa riadi podľa Metodického pokynu CKO č. 13 k posudzovaniu konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania, ktorý sa premietol aj do vnútorného pracovného postupu úradu, ktorý je zachytený v Smernici č. 2/2022 o verejnom obstarávaní. Úlohou agendy zamestnancov IMOD

bude ex offio formou „red flag“ vyhľadávať a identifikovať ekonomicko-personálne prepojenie medzi uchádzačmi, resp. úspešným uchádzačom a obstarávateľským subjektom resp. členmi ich komisie. Na základe zistených údajov následne kompetentní zamestnanci úradu postupujú v právnom posúdení a identifikovaní samotného potenciálneho konfliktu záujmov a/alebo možného kolúzneho správania v rámci výkonu svojej agendy súladne s internou smernicou o verejnom obstarávaní v jej aktuálnom znení.

Ako ďalšie z riešení, úrad plánuje v rámci svojej činnosti vydať dokument s identifikovanými vzorcami správania osôb, u ktorých bol následne identifikovaný potenciálny konflikt záujmov s cieľom metodicky usmerniť a upozorniť jednotlivé odbory úradu, aby pri svojej činnosti dbali a dôkladne pristupovali k svojej práci aj z pohľadu predvídania situácií, ktoré môžu nastať a vyhli sa tak vopred negatívnym situáciám s prítomnosťou potenciálneho konfliktu záujmov. Takéto dokumenty, ktoré by boli pravidelne aktualizované by boli určené napr. pre odbor správy a prevádzky, pod ktorého kompetencie spadá aj zastrešovanie procesu verejného obstarávania na úrade a vytváranie komisií za účelom vyhodnocovania, aby nadovšetko dbali pri výbere členov týchto komisií s cieľom vyvarovania sa akýmkoľvek situáciám, ktoré by boli podkladom pre vznik potenciálneho konfliktu záujmov. Rovnako tiež môže slúžiť aj Odboru dohľadu pri zadávaní práce, aby nedochádzalo k zaradovaniu tých zamestnancov na rozhodovanie v konaniach, u ktorých by vznikol potenciálny konflikt záujmov, a tak dochádzalo k zbytočnému predlžovaniu týchto konaní z dôvodu vylučovania a zadávania práce inému zo zamestnancov.

Ako jedno z riešení, ktoré sa doteraz ukázalo aj v iných situáciách ako užitočné je tvorba metodík pre obstarávateľské subjekty s uvedením príkladov z praxe, vďaka ktorým sa budú vedieť vyvarovať situáciám, v ktorých býva často identifikovaný konflikt záujmov, ktorý je následne vytýkaný úradom v jeho rozhodovacej činnosti a taktiež aj sankcionovaný prostredníctvom ďalších nástrojov v procese verejného obstarávania a dohľadovej činnosti nad správnosťou týchto procesov.

Ďalším krokom, ktorý bude mať pozitívny vplyv na procesy je pravidelná výmena informácií a poznatkov medzi IMOD a protikorupčným špecialistom Útvaru bezpečnosti a ochrany. Stretnutia sa budú organizovať v štvrtročných intervaloch

a okrem informácií získaných pri výkone činnosti súvisiacej s identifikáciou potenciálneho konfliktu záujmov sa budú tiež vzájomne odovzdávať aj príklady dobrej praxe, ktoré môžu obom stranám pomôcť v budúcom prístupe k práci.

Ako posledné, no nemenej dôležité riešenie, ktoré určite prinesie pozitívny vplyv je príprava a zverejnenie videosérie o téme konfliktu záujmov, ktorej cieľovou skupinou budú obstarávateľské subjekty. Videá sa budú venovať témam z oblasti konfliktu záujmov zo všeobecného aj z konkrétnejšieho pohľadu. Ako príklad možno uviesť tri skutočnosti, ktoré vyplynuli zo získaných informácií a boli označené ako problémové, a to je v prvom rade samotná skupina obstarávateľov, ďalej oblasť stavebných prác a nakoniec aj oblasť nadlimitných zákaziek, ktorých predpokladaná hodnota zákazky je do hodnoty 1 mil. €. Predpokladá sa, že videá by mali vychádzať v pravidelnom intervale každé 4 mesiace a budú dostupné na webovom sídle úradu.

V neposlednom rade, v rámci ďalšieho boja s konfliktom záujmov a úsilí v tejto oblasti zvažuje úrad aj komunikáciu s tretím sektorom, aby tak rozšíril uplatňovanie svojich princípov a šíril osvetu v oblasti tejto problematiky.

8 Merateľné ukazovatele výkonnosti

Je nevyhnutné zaznamenávať svoje snahy a úspešnosť dosahovania stanovených cieľov. Národný projekt **Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku**, ktorý je podporený z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa má stanovené trvanie do februára 2023 s udržateľnosťou 2 roky. Naším cieľom je ale zachovať nastavené procesy v praxi čo najdlhšie, aby došlo k želanému javu, že z nových procesov sa nakoniec stanú bežne používané a pravidelne aplikované.

Merateľné ukazovatele nachádzajúce sa v Tabuľke č. 8 budú vyhodnocovať IMOD každoročne vždy k decembru daného kalendárneho roku.

Merateľný ukazovateľ	Popis merateľného ukazovateľa	Cieľová hodnota
Prístupu do nových databáz a registrov	Zaobstaranie prístupu do Registra obyvateľov Slovenskej republiky a do portálu OverSi.gov.sk	O 50% viac zistení vďaka prístupu do nových databáz a registrov
Dotazník	Opätovné oslovenie cieľovej skupiny zamestnancov odboru dohľadu so žiadosťou o poskytnutie spätnej väzby k procesu identifikácie konfliktu záujmov po získaní prístupu do nových databáz	Nadpolovičná väčšina odpovedí je spokojná s dosahom a rozsahom odpovede po zavedení nových databáz a registrov
Preverovanie členov komisií úradu	Zavedenie procesu preverovania členov komisií úradu pri jeho obstarávaníach z hľadiska potenciálneho konfliktu záujmov	Preverované budú všetky komisie pri všetkých verejných obstarávaníach úradu

Interné dokumenty pre zamestnancov úradu	Tvorba dokumentov s identifikovanými vzorcami správania osôb, u ktorých bol následne identifikovaný potenciálny konflikt záujmov s cieľom metodicky usmerniť a upozorniť jednotlivé odbory úradu	Pravidelná aktualizácia dokumentu na základe novozistených informácií
Metodiky pre verejnosť	Tvorba metodík s uvedením príkladov z praxe, vďaka ktorým sa budú vedieť vyvarovať situáciám, v ktorých býva často identifikovaný konflikt záujmov	Pravidelná aktualizácia dokumentu na základe novozistených informácií
Stretnutia IMOD s protikorupčným špecialistom Útvoru bezpečnosti a ochrany	Organizácia stretnutí za účelom výmeny informácií získaných pri výkone činnosti súvisiacej s identifikáciou potenciálneho konfliktu záujmov a vzájomne odovzdávanie príkladov dobrej praxe	Pravidelné štvrtročné stretnutia
Videoséria o konflikte záujmov	Tvorba videí, ktoré sa budú venovať témam z oblasti konfliktu záujmov zo všeobecného aj z konkrétnejšieho hľadiska	1 video každé 4 mesiace

Tabuľka č. 8

Užitočné odkazy

1. Webová stránka národného projektu a výstupy projektu

<https://zevo.uvo.gov.sk/>

2. Usmernenie Európskej komisie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktu záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách (2021/C 121/01)

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/693bbd4f-98d9-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>

3. Identifikácia konfliktov záujmov pri postupoch verejného obstarávania v rámci štrukturálnych opatrení (*Praktická príručka pre riadiacich pracovníkov*)

<https://ec.europa.eu/sfc/system/files/documents/sfc-files/guide-conflict-interests-sk.pdf>

4. Podvod a korupcia v európskych štrukturálnych a investičných fondoch. Poukázanie na spoločné systémy a preventívne opatrenia (príručka OECD)

<https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

5. Boj proti podvodom a korupčným rizikám v Slovenskej republike (stratégia OECD)

<https://www.oecd.org/publications/tackling-fraud-and-corruption-risks-in-the-slovak-republic-6b8da11a-en.htm>

6. Odporúčanie OECD o bezúhonnosti vo verejnom sektore

<https://www.oecd.org/gov/ethics/OECD-Recommendation-Public-Integrity.pdf>

- 7. Rozsudok Všeobecného súdu (druhá komora) z 13. októbra 2015 vo veci T-403/12**

<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-403/12&language=SK>

8. Rozhodnutia

[Rozhodnutie úradu č. 14876-6000/2019-OD/7 zo dňa 9. 12. 2020](#)

[Rozhodnutie úradu č. 1972-6000/2021-OD/5 zo dňa 14. 6. 2021](#)

[Rozhodnutie Rady úradu č. 4093-9000/2021 zo dňa 24. 1. 2022](#)

[Rozhodnutie úradu č. 11637-6000/2019-OD/11 zo dňa 1. 3. 2021](#)

[Rozhodnutie úradu č. 15173-6000/2020-OD/6 zo dňa 7. 4. 2021](#)

[Rozhodnutie úradu č. 12684-6000/2019-OD zo dňa 21. 11. 2019](#)

9. Znalostné centrum pre boj proti podvodom

https://antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu/index_en

10. Príručka o verejnej integrite (dokument OECD)

<https://www.oecd.org/corruption-integrity/reports/oecd-public-integrity-handbook-ac8ed8e8-en.html>

11. Usmernenie k verejnému obstarávaniu pre odborníkov z praxe

<https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/1f1c8329-c2c8-11e8-9424-01aa75ed71a1>

12. Príručka pre riadenie konfliktu záujmov vo verejnej službe (dokument OECD)

<https://www.oecd.org/governance/ethics/oecdguidelinesformanagingconflict-ofinterestinthepublicservice.htm>

13. Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodom

https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/guidelines/2014/fraud-risk-assessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures

14. Usmernenie EK týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktu záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách 2021/C 121/01

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52021XC0409(01))

15. Ostatné dokumenty a metodický rámec EÚ (Národný úrad pre OLAF)

<https://www.olaf.vlada.gov.sk/ostatne-dokumenty-a-metodicky-ramec-eu/>

16. Metodický pokyn CKO č. 13 k posudzovaniu konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania

https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/5757_mp-cko-c-13-verzia-6.zip